

Dlaczego trudniejsze jest zacielenie wysoko wydajnej krowy mlecznej?

Geert Opsomer

Katedra Rozrodu, Położnictwa i Zdrowia Stad, Wydział Medycyny
Weterynaryjnej, Uniwersytet w Gandawie, Belgia

Cele:

- Przegląd najnowszych wyników badań dotyczących płodności i problemów z płodnością u współczesnych krów mlecznych
  - wiedza oparta na dowodach widzianych oczami lekarzy weterynarii
  - wskazanie punktów praktycznych mogących być przydatnymi dla praktyków
- Dwie części:
  - wczesny okres poporodowy (choroba macicy)
  - wznowienie czynności jajników i jak uzyskać ciążę u krów

Główne wyzwania dla współczesnych stad bydła mlecznego

- Zwiększająca się produkcja mleka na krowę
  - Produkcja mleka >10.000 kg mleka/305 dni
- Zwiększenie liczebności stada
  - Belgia: średnia wielkość stada >100 krów – coraz więcej stad > 500 krów
- Czas
  - Znalezienie strategii optymalizacji harmonogramów pracy personelu - czas poświęcony na prace związane z rozrodem, na identyfikację chorych krów, na separację krów, na..
- Wahania cen mleka
  - redukcja kosztów
- Coraz więcej regulacji i papierkowej roboty
  - środowisko - stosowanie antybiotyków

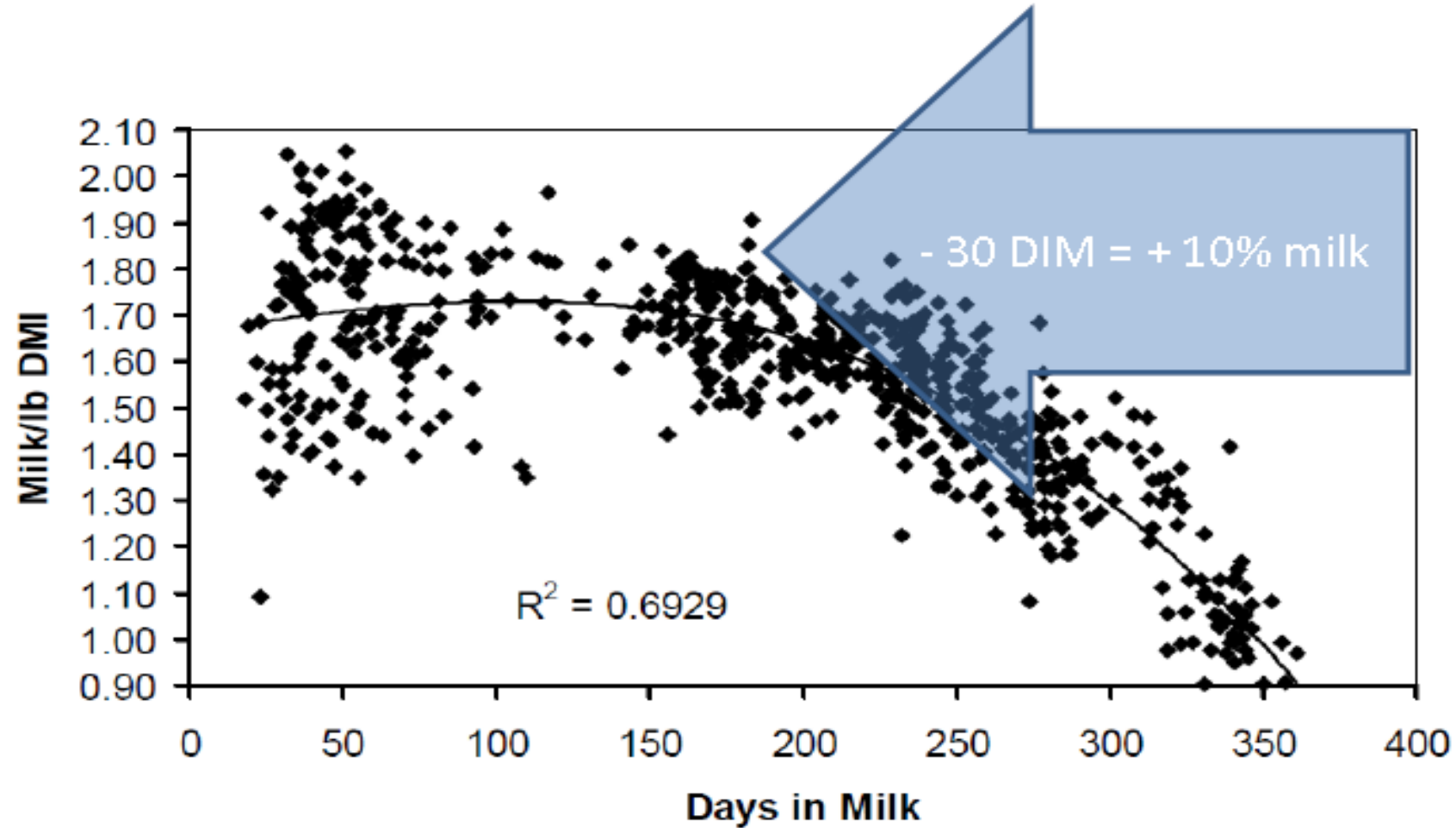
Wysokowydajna krowa mleczna

60 kg/dzień = $\pm$ 7 kg składników stałych

Rozród

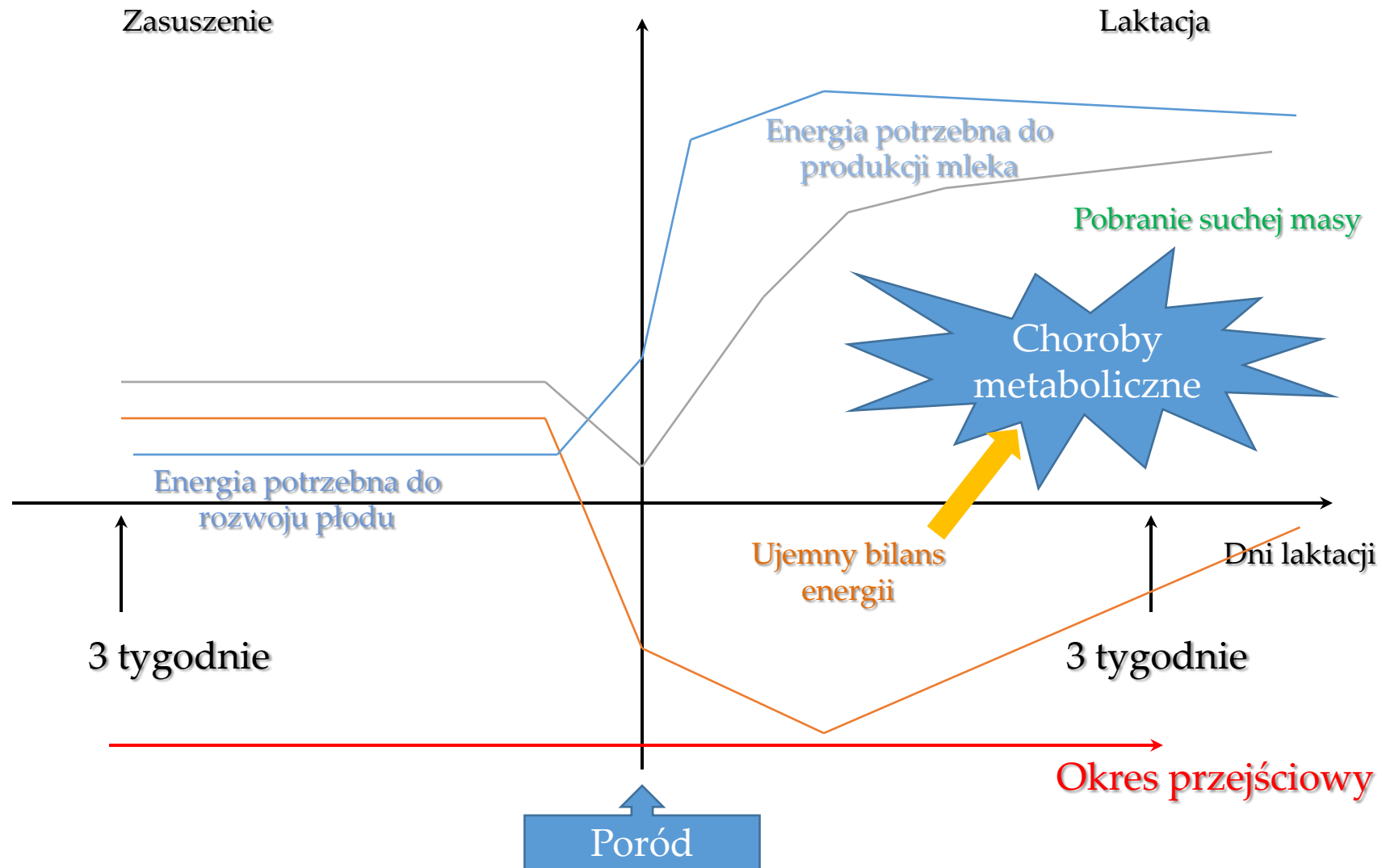
Figure 2. Relationship between feed efficiency (milk/lb DM intake) and days in milk for 686 pens of Holstein cows.

Aby osiągnąć optymalne odstępy między wycieleniami

Krowy muszą:

- mieć niezakłóconą involucję macicy
- wcześnie wznowić aktywność jajników
- rozwijać zdrowe pęcherzyki zawierające płodne oocyty
- koordynować owulację i pokazywać zachowania rujowe
- utrzymywać środowisko macicy, które sprzyja transportowi plemników i zapłodnieniu, a w końcu podtrzymuje ciążę
- pozostać wolne od chorób zakaźnych, które szkodzą zarodkowi/płodowi, prowadząc do śmierci zarodka lub poronienia

Okres przejściowy u krów mlecznych

Problemy zdrowotne związane z okresem przejściowym są powszechne

Zdrowe krowy mają jednak dobrą płodność

Table 2. Impact of health problems in the first 60 d postpartum on pregnancy at first postpartum AI of dairy cows¹

Health status	Prevalence, %	Pregnant, %	Adjusted OR (95% CI) ²	P
Health problem				
Healthy	56	51.4	1.00	
1 case of disease	27	43.3	0.79 (0.69 – 0.91)	0.001
> 1 case of disease	17	34.7	0.57 (0.48 – 0.69)	< 0.001
Type of health problem ³				
Calving problem	15	40.3	0.75 (0.63 – 0.88)	< 0.001
Metritis	16	37.8	0.66 (0.56 – 0.78)	< 0.001
Clinical endometritis	20	38.7	0.62 (0.52 – 0.74)	< 0.001
Fever postpartum	21	39.8	0.60 (0.48 – 0.65)	< 0.001
Mastitis	12	39.4	0.84 (0.64 – 1.10)	0.20
Clinical ketosis	10	28.8	0.50 (0.36 – 0.68)	< 0.001
Lameness	7	33.3	0.57 (0.41 – 0.78)	< 0.001
Pneumonia	3	32.4	0.63 (0.32 – 1.27)	0.20
Digestive problem	2	36.7	0.78 (0.46 – 1.34)	0.38

5719 krow
w 7 stadach w
USA

Wpływ ketozy - Rozród

Subkliniczna ketoza (BHB w surowicy > 1,0 - 1,4 mmol/L) we wczesnej laktacji wiąże się z :

- 3-krotnie zwiększonym ryzykiem wystąpienia metritis (nie we wszystkich badaniach)
Hammon et al 2006; Duffield et al 2009
- 1.4 razy większymi szansami wystąpienia endometritis (zapalenie macicy na podstawie cytologii) w 35 dniu laktacji
Dubuc et al 2011
- 1,5-krotnie większymi szansami na brak owulacji (brak cykliczności) w 63 dniu laktacji (19% vs. 13% krów)
Walsh et al 2007; Dubuc et al 2012
- Zmniejszeniem liczby ciąż przy pierwszym AI
Walsh et al, 2007
- Punktowa prewalencja (20 krów, 1 badanie, BHB $\geq$ 1,4 mmol/L) $\geq$ 20% związana z rocznym wskaźnikiem ciąż w stadzie przy pierwszym AI < 40%
Dubuc & Denis-Robichaud, 2017
- BHB > 1,2 mmol/L w którymkolwiek z pierwszych 5 tygodni po porodzie związane z niższym odsetkiem ciąż w 6 tygodniu w systemie pastwiskowym (78 vs. 85%)
Compton et al 2015

PORÓD

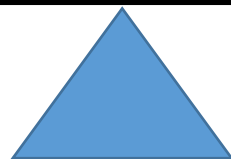

INWOLUCJA MACICY

Obszary brodawek endometrium pozostają bez ochrony

- Regulacja stanu zapalnego
- Skuteczność wrodzonego układu odpornościowego
- Obciążenie i patogenność bakterii

Odpowiedź immunologiczna i zapalna

Rok badania	Autorzy	Przypadki (incidence) (endo)metritis
1968	Tennant i Peddicord	11%
1977	Bouters i Vandeplasse	10%
1983	Oltenacu et al.	38%
1984	Markusfeld	37%
1986	Whitmore i Anderson	20%
2002	LeBlanc i Kasimanickam	17% (kliniczne) + 37% (subkliniczne)
2005	Gilbert i in.	53%

Defining postpartum uterine disease in cattle

I. Martin Sheldon^{a,*}, Gregory S. Lewis^b,
Stephen LeBlanc^c, Robert O. Gilbert^d

J. Dairy Sci. 93:5225–5233

doi:10.3168/jds.2010-3428

© American Dairy Science Association®, 2010.

Definitions and diagnosis of postpartum endometritis in dairy cows

J. Dubuc,^{*1,2} T. F. Duffield,^{*} K. E. Leslie,^{*} J. S. Walton,[†] and S. J. LeBlanc^{*}

^{*}Department of Population Medicine and

[†]Department of Animal and Poultry Science, University of Guelph, Guelph, Ontario, N1G 2W1, Canada

Defining and Diagnosing Postpartum Clinical Endometritis and its Impact on Reproductive Performance in Dairy Cows

S. J. LeBlanc,^{*} T. F. Duffield,^{*} K. E. Leslie,^{*}

K. G. Bateman,^{*} G. P. Keefe,[†]

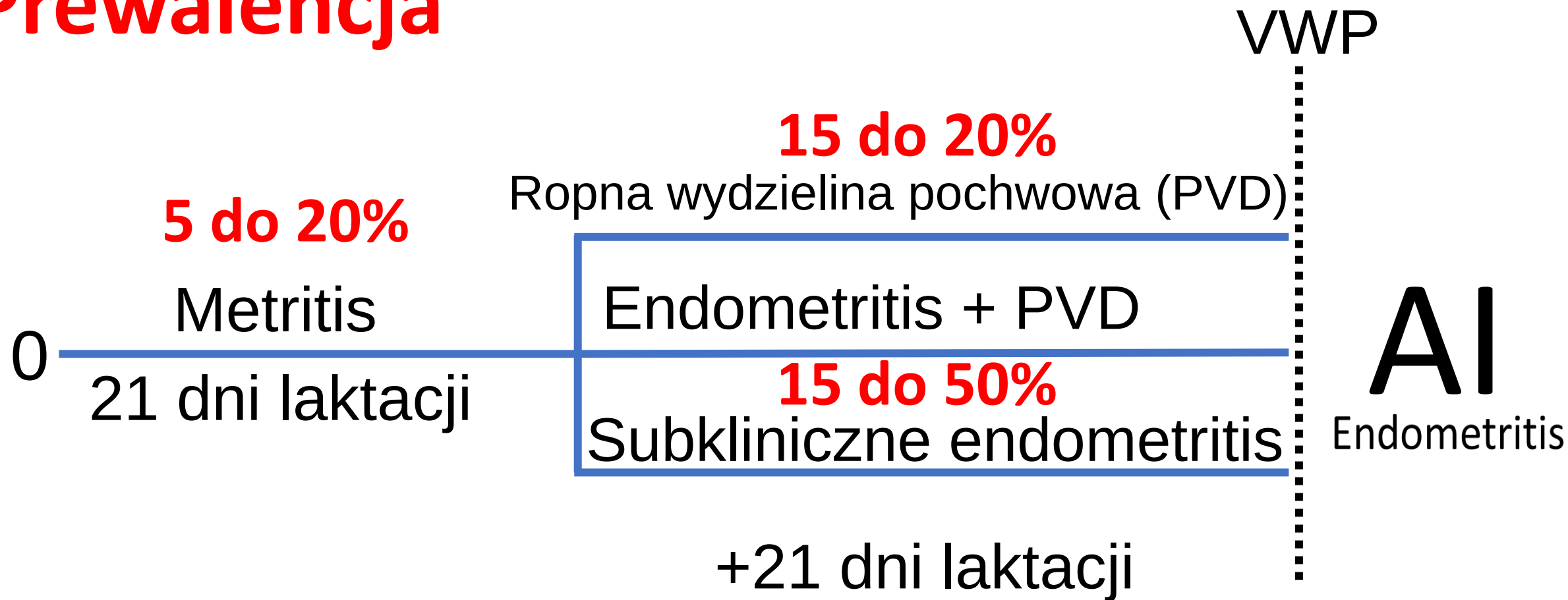
J. S. Walton,[‡] and W. H. Johnson^{*}

Definicje chorób macicy

- Zatrzymanie łożyska:
  - Błony płodowe zatrzymane >24 h
- Metritis (3 stopnie):
  - <21 dni po porodzie (najczęściej 10 dni po porodzie)
  - powiększona macica, nieprawidłowe upławy, często o feterowym zapachu, ogólne problemy zdrowotne w zależności od stopnia
- Kliniczne endometritis:
  - obecność ropnej wydzieliny macicznej w pochwie >21 dni po porodzie lub śluzowo-ropnej wydzieliny macicznej >26 dni po porodzie (= PVD + zapalenie endometrium)
  - PVD = ropna wydzielina pochwowa
- Subkliniczne endometritis:
  - zapalenie endometrium (podwyższona liczba granulocytów (PMN) w macicy) prowadzące do zmniejszenia wydajności reprodukcyjnej przy braku objawów klinicznego zapalenia endometrium
- Pyometra (ropne zapalenie macicy):
  - powiększona macica wypełniona ropą, zamknięta szyjka macicy
  - utrzymujące się ciało żółte, nie obserwuje się rui

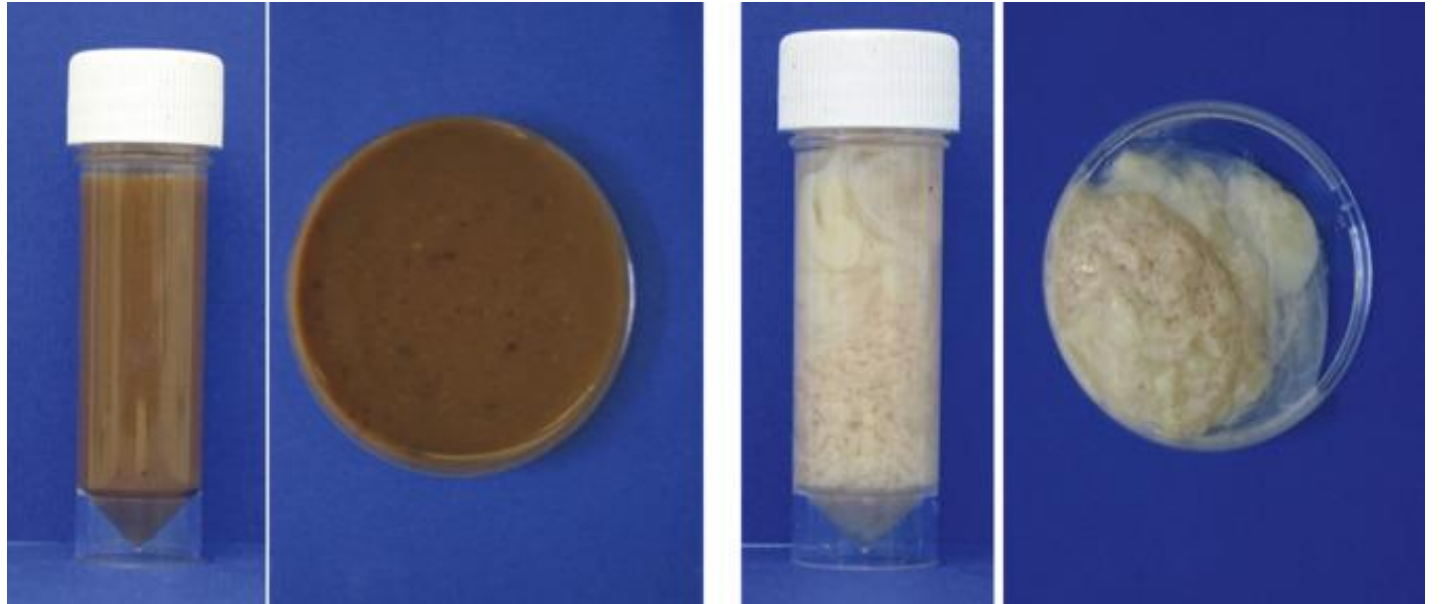
Zespół poporodowych chorób macicy

Prewalencja

Okolo połowa krów mlecznych po porodzie doświadcza jednej lub więcej form choroby zapalnej dróg rodnych

METRITIS

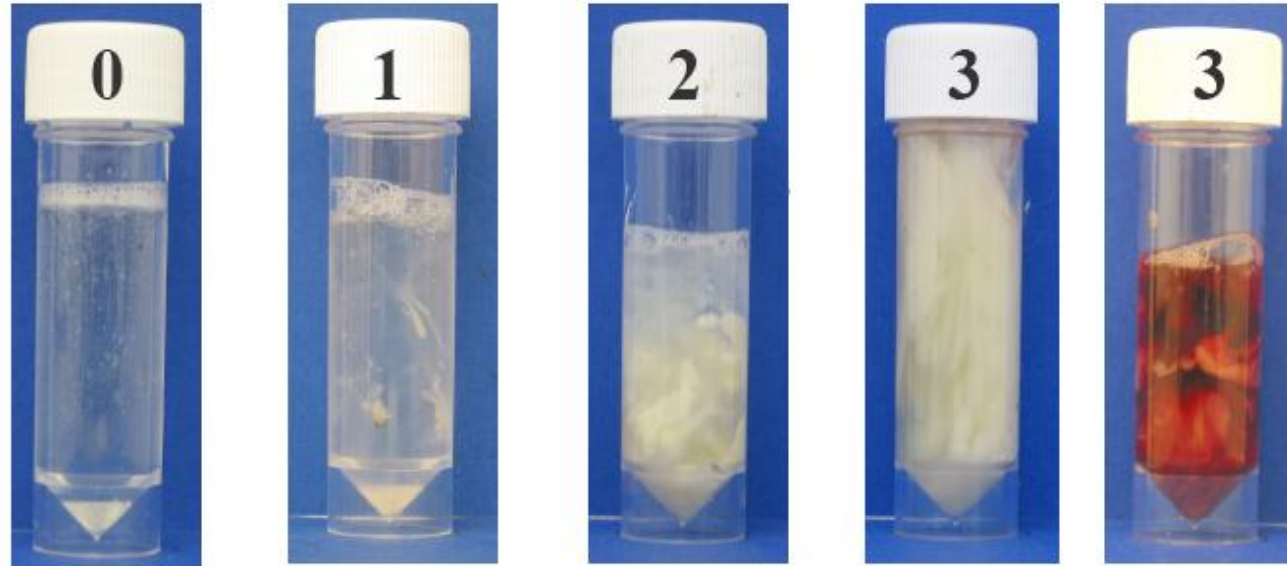
Ropna wydzielina z pochwy

Diagnoza

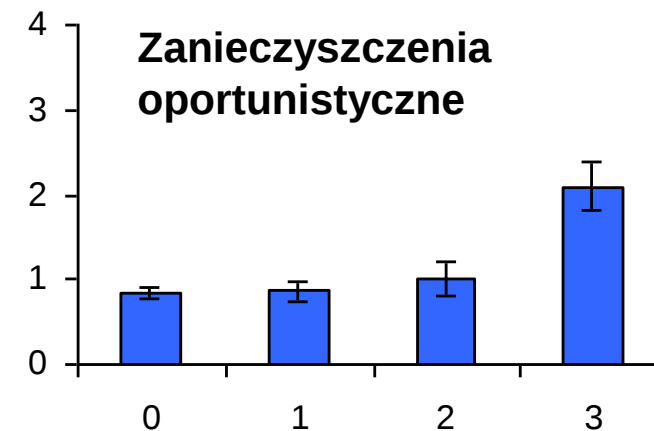
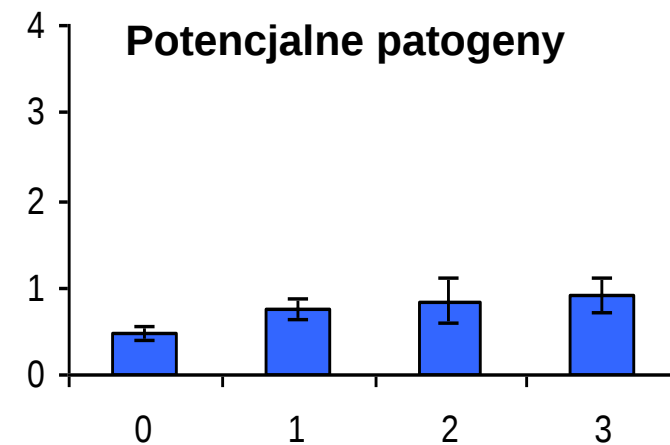
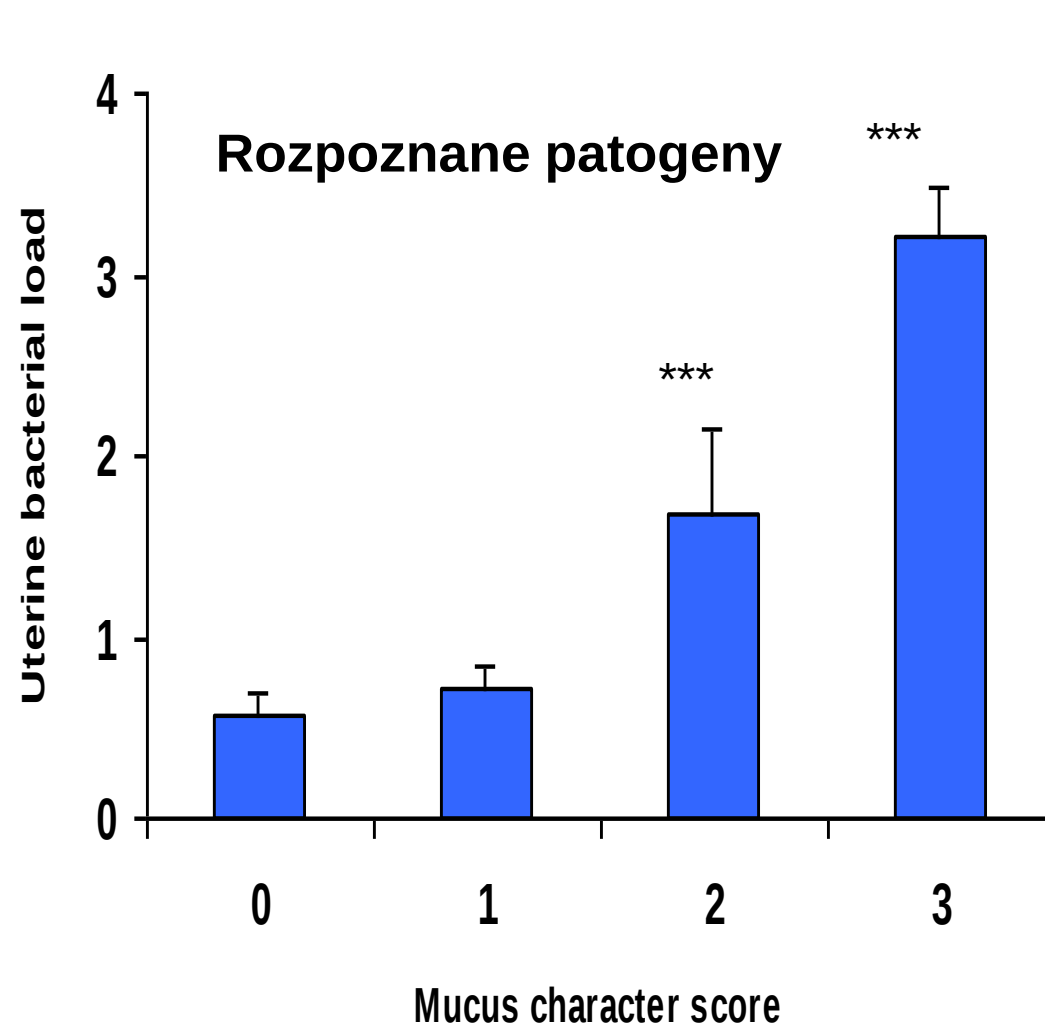
Endometritis clinical score

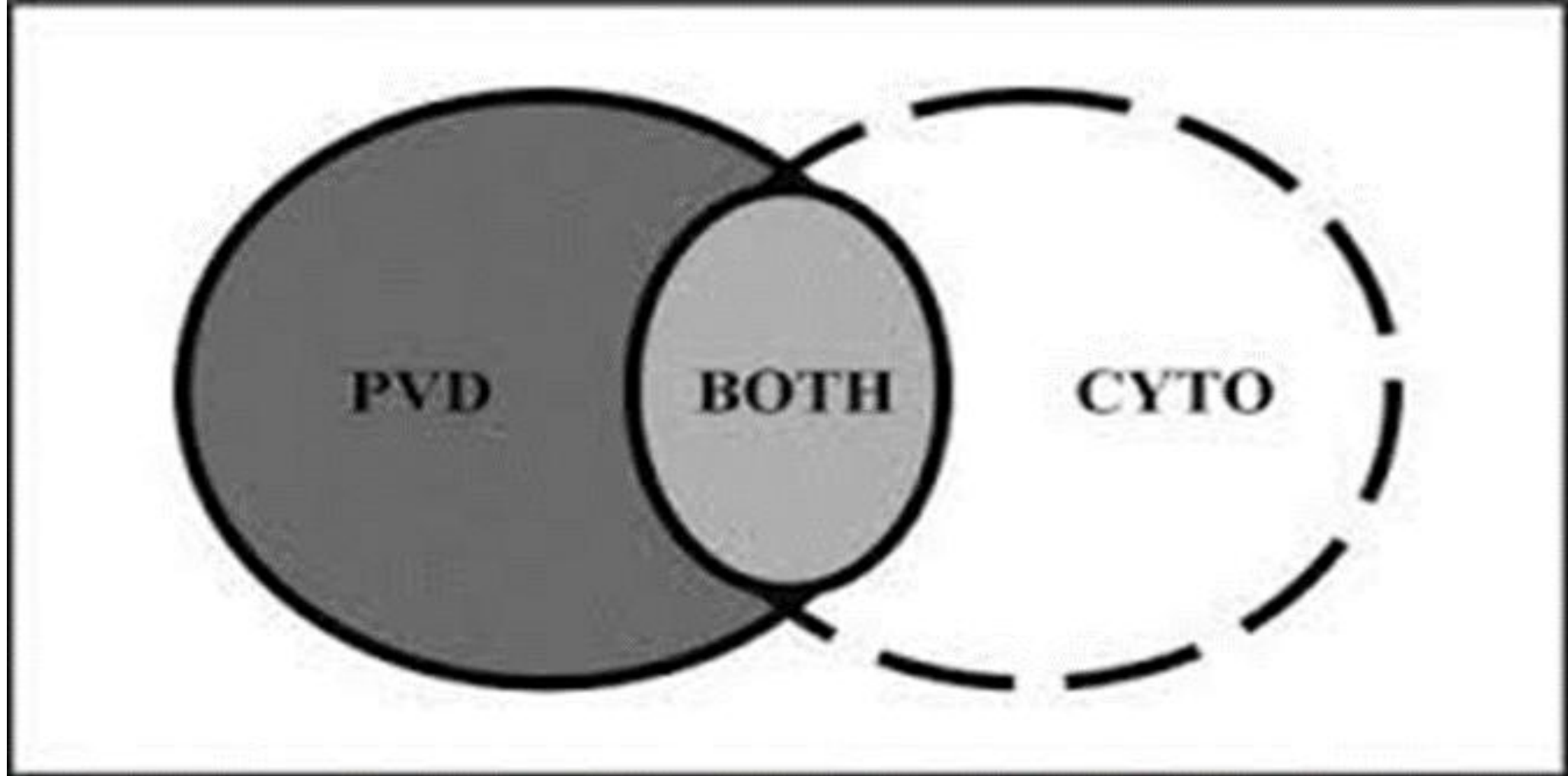
Mucus character

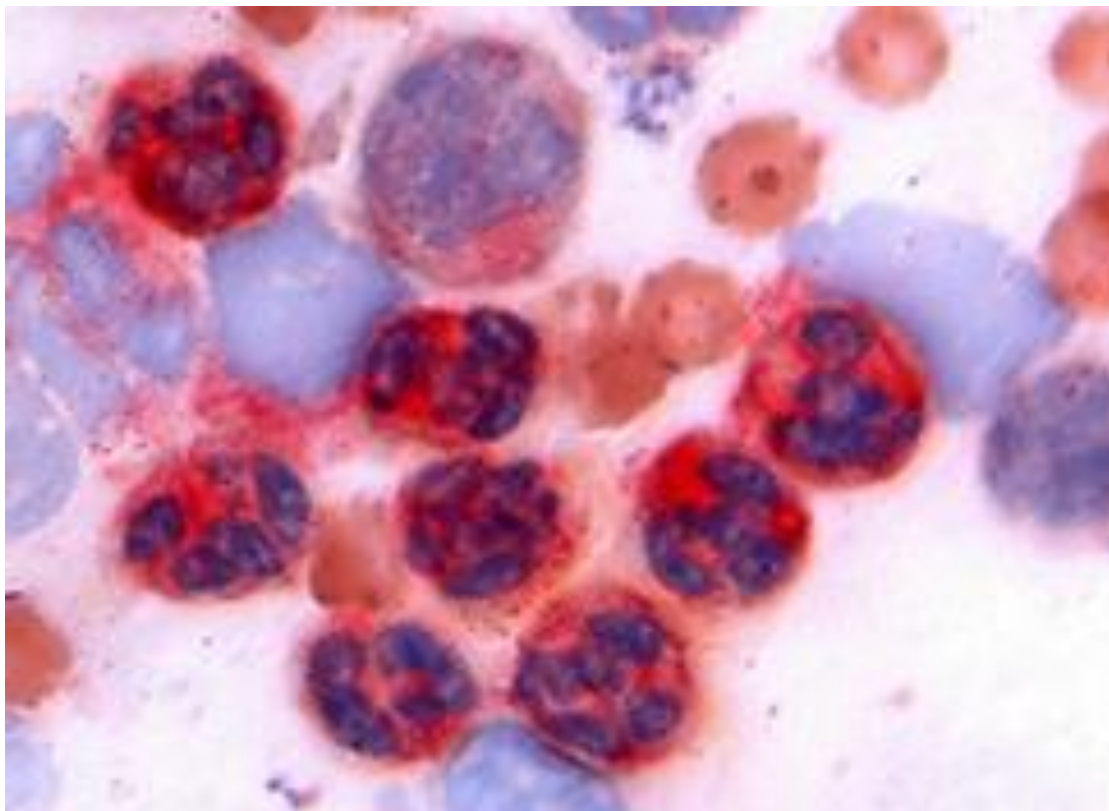
... **AND** mucus odour: Normalny 0   Cuchnący 3

Postać śluzu odzwierciedla bakterie maciczne

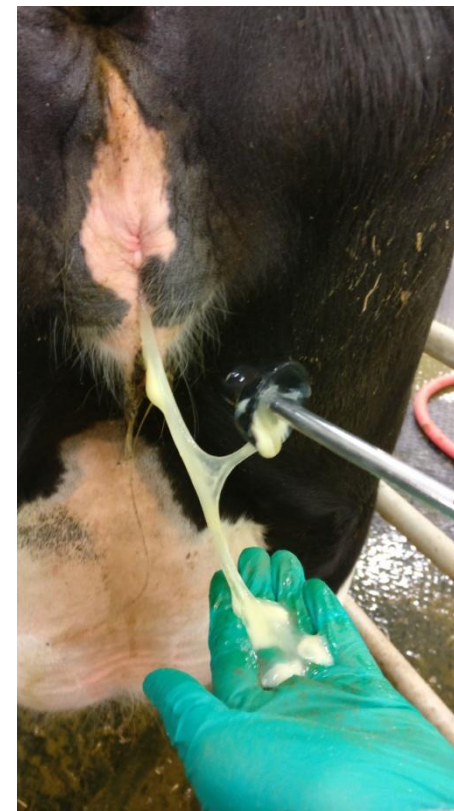

Kliniczne endometritis

≥ 5% PMN

+

Poziom 2

Cytologia endometrium

- **Szczoteczka cytologiczna**

- łatwiejsza i szybsza niż płukanie
- ograniczenia – dni laktacji ?
- tylko bardzo mała próbka

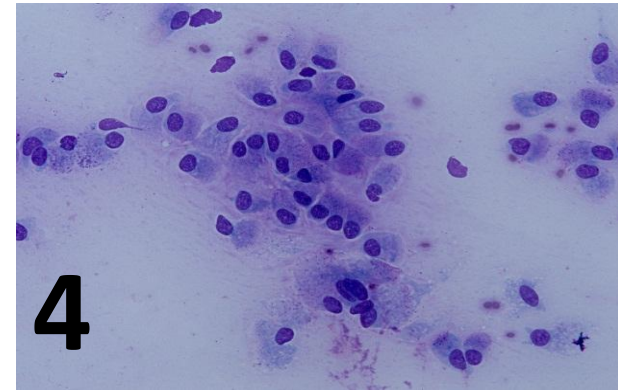
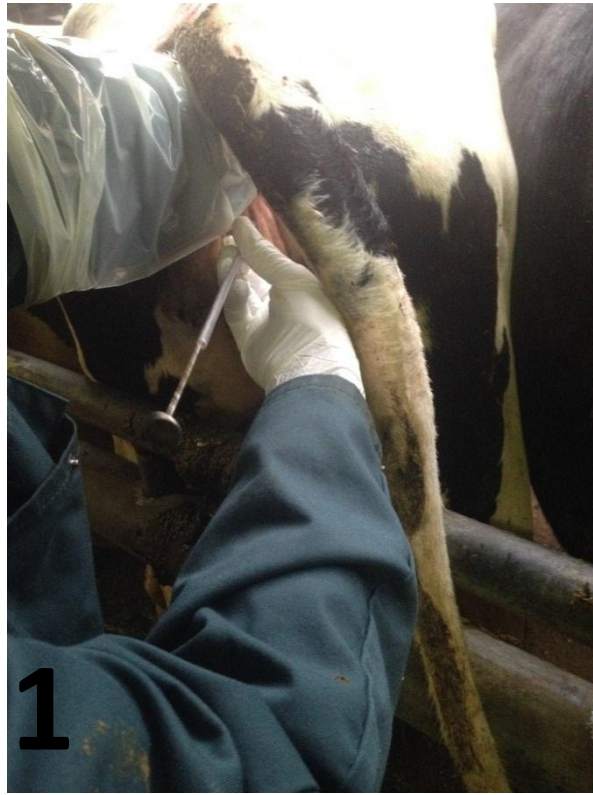
- **Płukanie niskoobjętościowe**

- bardziej skomplikowany niż szczoteczka (więcej etapów i trudniejsze pobieranie płynu)
- pozyskuje się komórki z większej powierzchni?

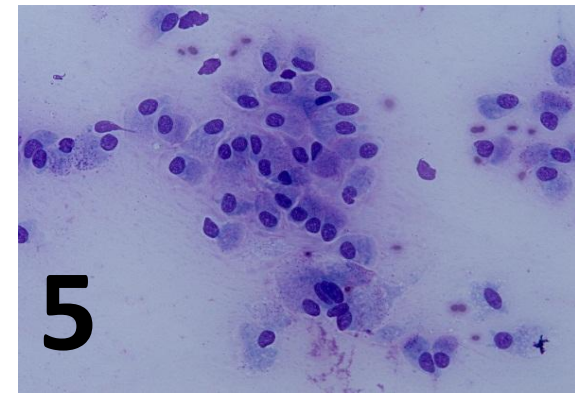
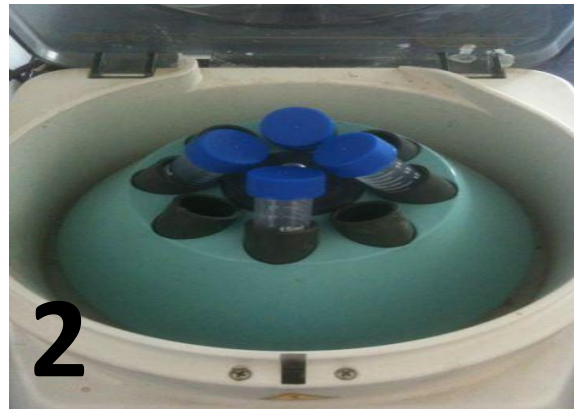
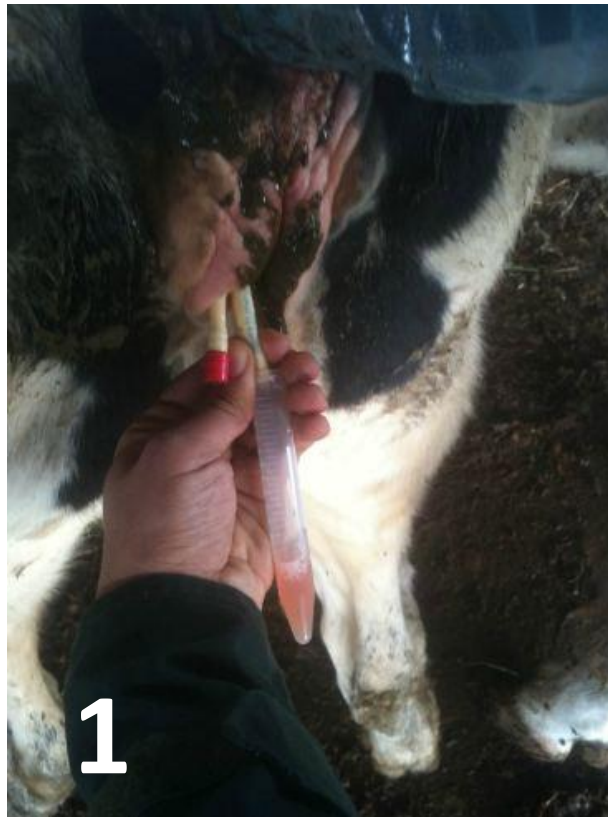
Żaden z nich nie jest jednak prawdziwym testem oborowym

(Kasimanickam i in., 2005)

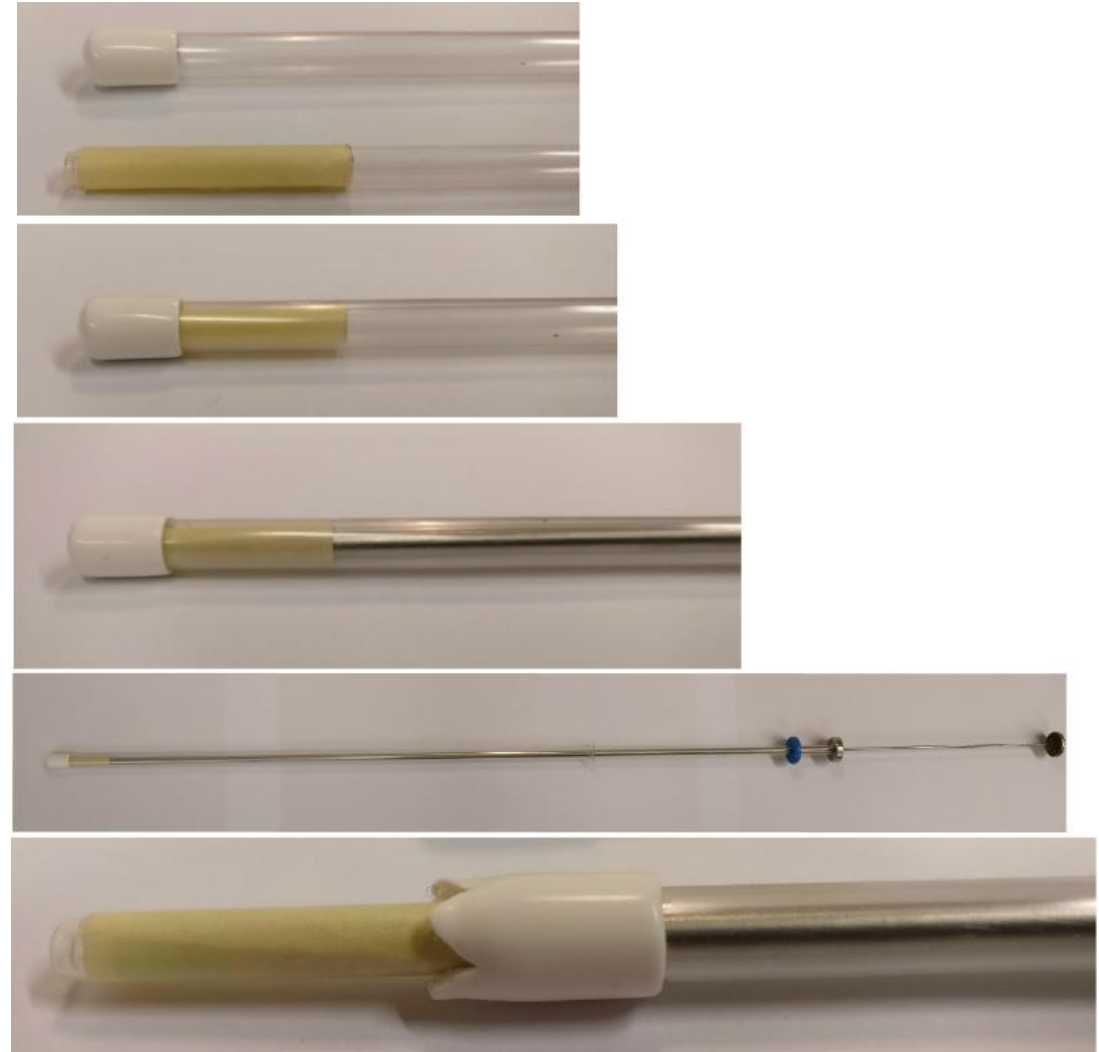
Szczoteczka cytologiczna

Płukanie niskoobjętościowe

Taśma cytologiczna

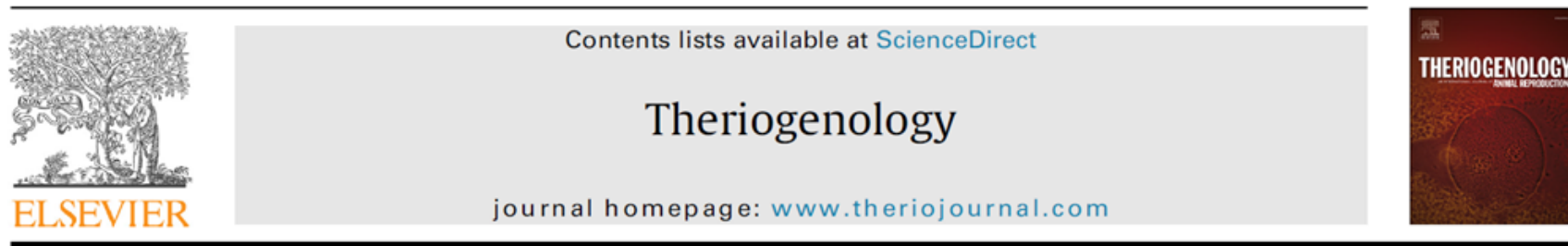
(Pascottini i in., 2015)

Taśma cytologiczna: podsumowanie

- Badano 1,625 krów rasy holsztyńskiej i 512 jałówek niecielných
- Dla krów i jałówek, $\geq 1\%$ granulocytów przy inseminacji (AI) zmniejsza jej skuteczność
- Prewalencja u krów wynosiła 27%, a u jałówek 7%.
- Krowy i jałówki z negatywnym wynikiem SCE miały odpowiednio o 1,8 i 1,5 więcej szans na ciążę po AI.
- Wcześniejsze nieudane AI było czynnikiem ryzyka dla AI u jałówek

Wnioski

- Paski LE są prostym i skutecznym sposobem na przeprowadzenie z odpowiednią dokładnością badania diagnostycznego krwi w kierunku cytologicznego zapalenia macicy
- Refraktometr Brixa jest słabym narzędziem diagnostycznym i nie należy na nim polegać przy wykrywaniu cytologicznego endometritis u bydła mlecznego

Comparison of cow-side diagnostic techniques for subclinical endometritis in dairy cows

S.J. Van Schyndel^{*,1}, O. Bogado Pascottini¹, S.J. LeBlanc

Department of Population Medicine, Ontario Veterinary College, University of Guelph, Ont., N1G 2W1, Canada

Dochodzenie do konsensusu w sprawie subklinicznego endometritis

- Ogólny próg graniczny to 5% granulocytów (PMN) dla krów między 21 a 62 dniem po porodzie
- Dokładność i powtarzalność liczenia granulocytów pod mikroskopem jest niezawodna (liczenie łącznie 300 komórek)
- Wysoka prewalencja (częstotliwość występowania): 20 do 40%
  - Przy inseminacji: 28%
- Wpływ na wydajność reprodukcyjną: obniżony współczynnik zapłodnienia, wydłużone dni do pierwszej usługi i okresu międzyciążowego
- Dominujące bakterie związane z subklinicznym endometritis ??????

THE HUMAN

MICROBIOME

Bacteria, fungi, and viruses outnumber human cells in the body by a factor of 10 to one. The microbes synthesize key nutrients, fend off pathogens and impact everything from weight gain to perhaps even brain development. The Human Microbiome Project is doing a census of the microbes and sequencing the genomes of many. The total body count is not in but it's believed over 1,000 different species live in and on the body.

**25
SPECIES**

in the **stomach** include:

- *Helicobacter pylori*
- *Streptococcus thermophilus*

**500-
1,000
SPECIES**

in the **intestines** include:

- *Lactobacillus casei*
- *Lactobacillus reuteri*
- *Lactobacillus gasseri*
- *Escherichia coli*
- *Bacteroides fragilis*
- *Bacteroides thetaiotaomicron*
- *Lactobacillus rhamnosus*
- *Clostridium difficile*

**600+
SPECIES**

in the **mouth, pharynx and respiratory system** include:

- *Streptococcus viridans*
- *Neisseria sicca*
- *Candida albicans*
- *Streptococcus salivarius*

**1,000
SPECIES**

in the **skin** include:

- *Pityrosporum ovale*
- *Staphylococcus epidermidis*
- *Corynebacterium jeikeium*
- *Trichosporon*
- *Staphylococcus haemolyticus*

**60
SPECIES**

in the **urogenital tract** include:

- *Ureaplasma parvum*
- *Corynebacterium aurimucosum*

Bakterie biorące udział w grupie chorób macicy

Table 1 – Categorization of bacteria, isolated by aerobic and anaerobic culture of uterine swabs, based on their potential pathogenicity [8–14,17,18]. Categories: (1) pathogens known to cause endometrial lesions; (2) potential uterine pathogens; and (3) bacteria not recognized as uterine pathogens that are likely contaminants of the uterine lumen.

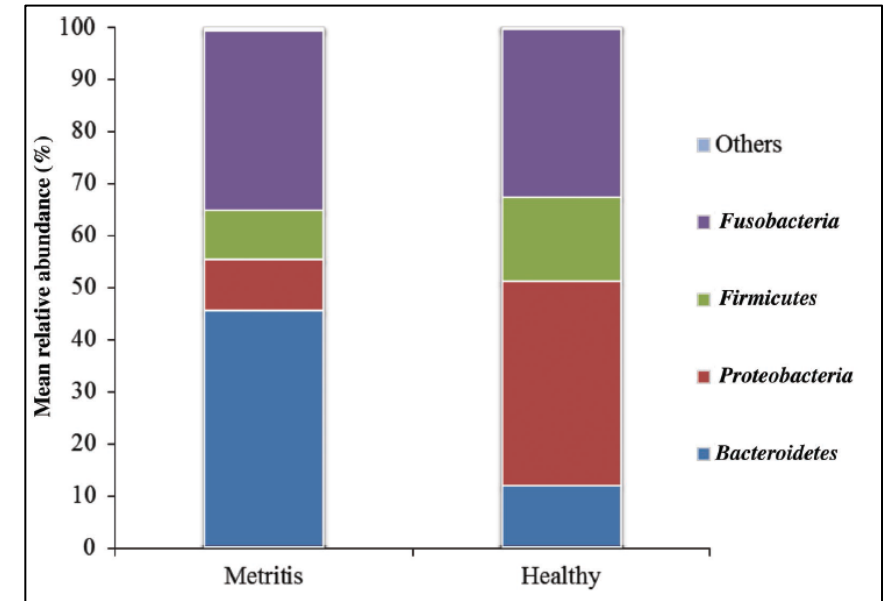
Pathogens	Potential pathogens	Contaminants
<i>Escherichia coli</i>	<i>Acinetobacter</i> spp.	<i>Aerococcus viridans</i>
<i>Trueperella pyogenes</i>	<i>Bacillus licheniformis</i>	<i>Clostridium butyricum</i>
<i>Prevotella</i> spp.	<i>Enterococcus faecalis</i>	<i>Clostridium perfringens</i>
	<i>Haemophilus somnus</i>	
<i>Fusobacterium necrophorum</i>	<i>Mannheimia haemolytica</i>	<i>Corynebacterium</i> spp.
<i>Fusobacterium nucleatum</i>	<i>Pasteurella multocida</i>	<i>Enterobacter aerogenes</i>
	<i>Peptostreptococcus</i> spp.	<i>Klebsiella pneumoniae</i>
	<i>Staphylococcus aureus</i> (coagulase +)	<i>Micrococcus</i> spp.
	<i>Streptococcus uberis</i>	<i>Providencia rettgeri</i>
	<i>Bacteroides</i> species	<i>Providencia stuartii</i>
	<i>Firmicutes</i> species	<i>Proteus</i> spp.
	<i>Fusobacteria</i> species	<i>Propionibacterium granulosa</i>
		<i>Staphylococcus</i> species
		α -haemolytic <i>Streptococci</i>
		<i>Streptococcus acidominimus</i>

Bakterie hodowalne vs niehodowalne → otwarta debata

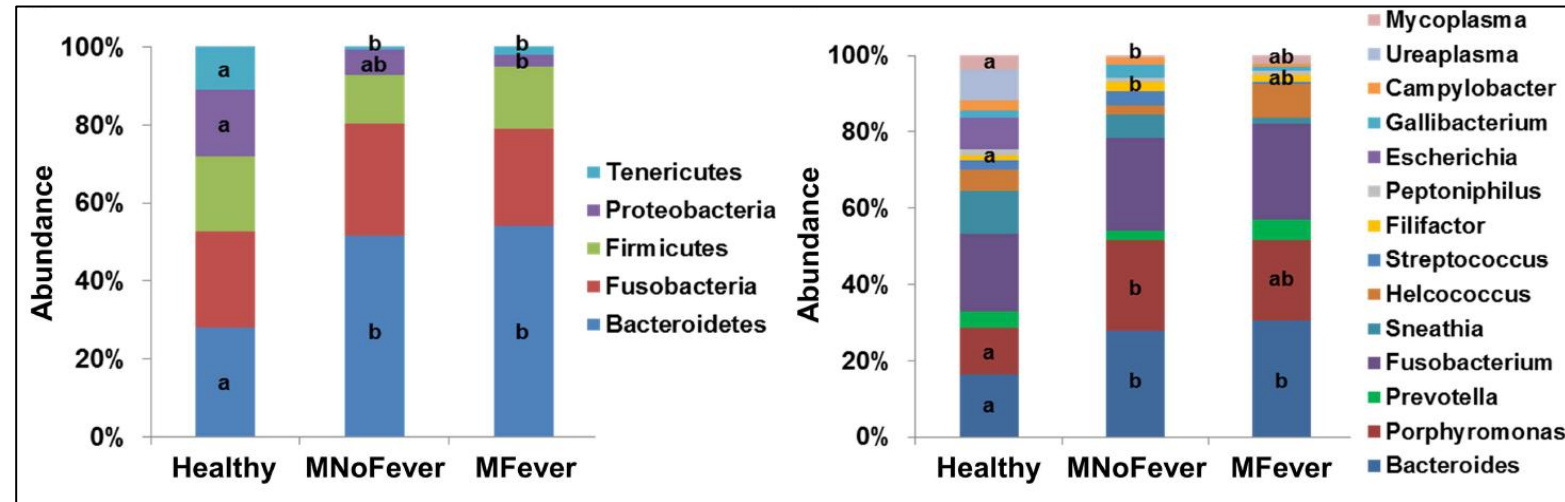
(Caneiro i in., 2016)

Mikrobiom macicy

- Techniki nie polegające na hodowli dają inny obraz niż rutynowa bakteriologia
- Krowy z metritis mają mniejszą różnorodność mikrobów macicy niż krowy zdrowe

Bicalho i in. JDS 2017

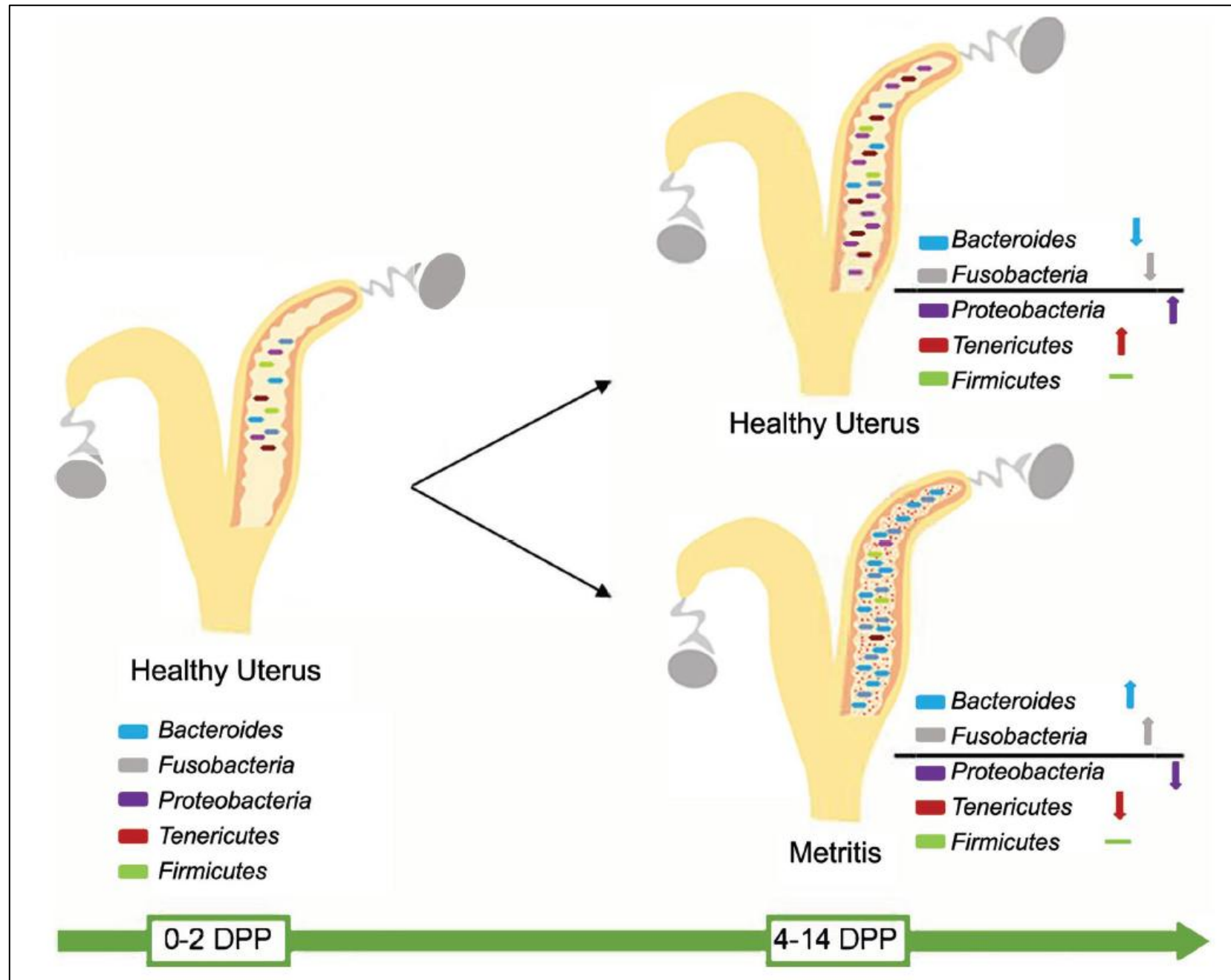
Jeon i in PLoS ONE 2016

Różnice w mikrobiomie macicy w metritis

Ważnymi patogenami okazują się:

Fusobacterium necrophorum
Porphyromonas levii
Bacteroides pyogenes

Galvao i in. JDS 2019

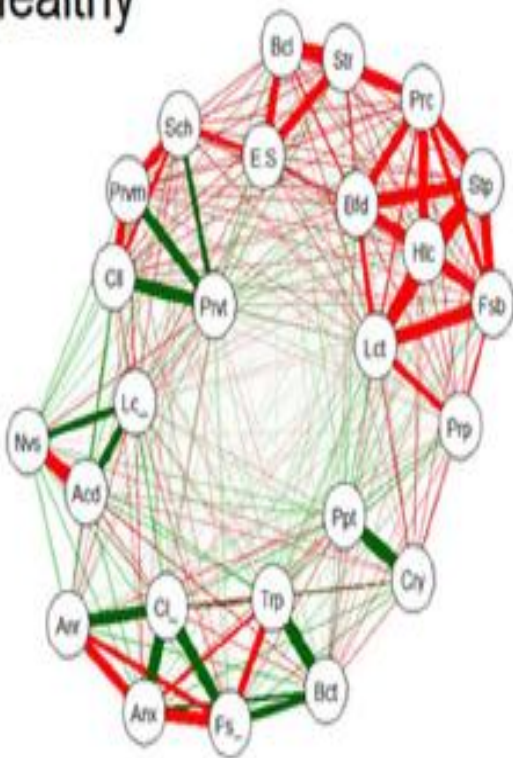

Mikrobiom macicy w okresie poporodowym

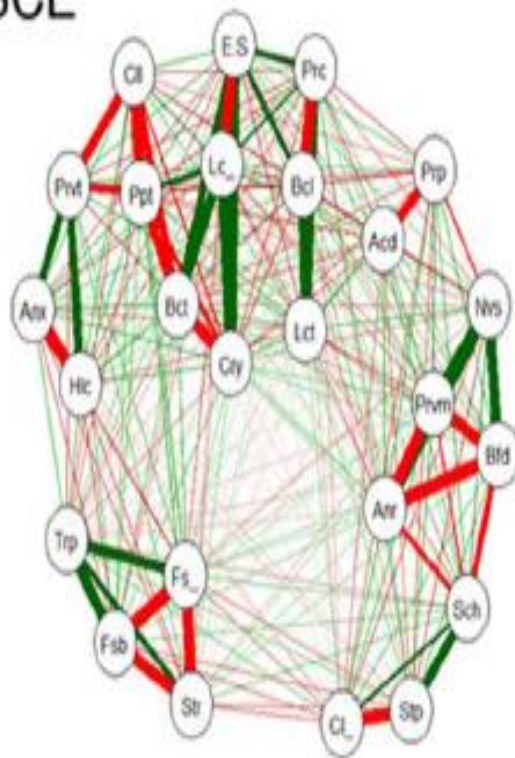
- Mikrobiom macicy krów z metritis i krów z klinicznym endometritis (CE) był mniej zróżnicowany w porównaniu do krów zdrowych
- Krowy z CE miały większą względną liczebność *Fusobacterium* i *Trueperella* w porównaniu do krów zdrowych lub z subklinicznym endometritis (SCE)
- Skład bakteryjny macicy nie różnił się pomiędzy krowami zdrowymi i SCE
- Mikrobiom macicy był stabilny w 10, 21 i 35 dniu laktacji u krów zdrowych, z SCE i CE.
- Bakterie, które rosły w hodowli, często były obecne w obrębie najliczniejszych bakterii wykrytych metodą sekwencjonowania genu 16S rRNA

Interakcje między bakteriami w macicy bydła

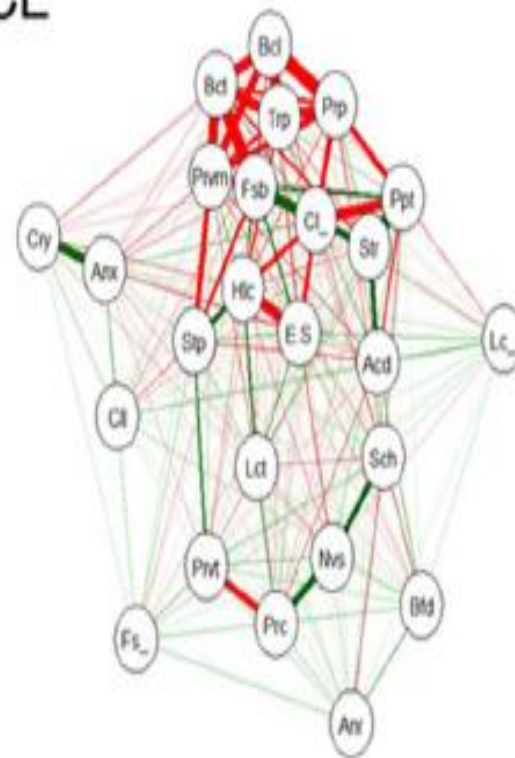
Healthy

SCE

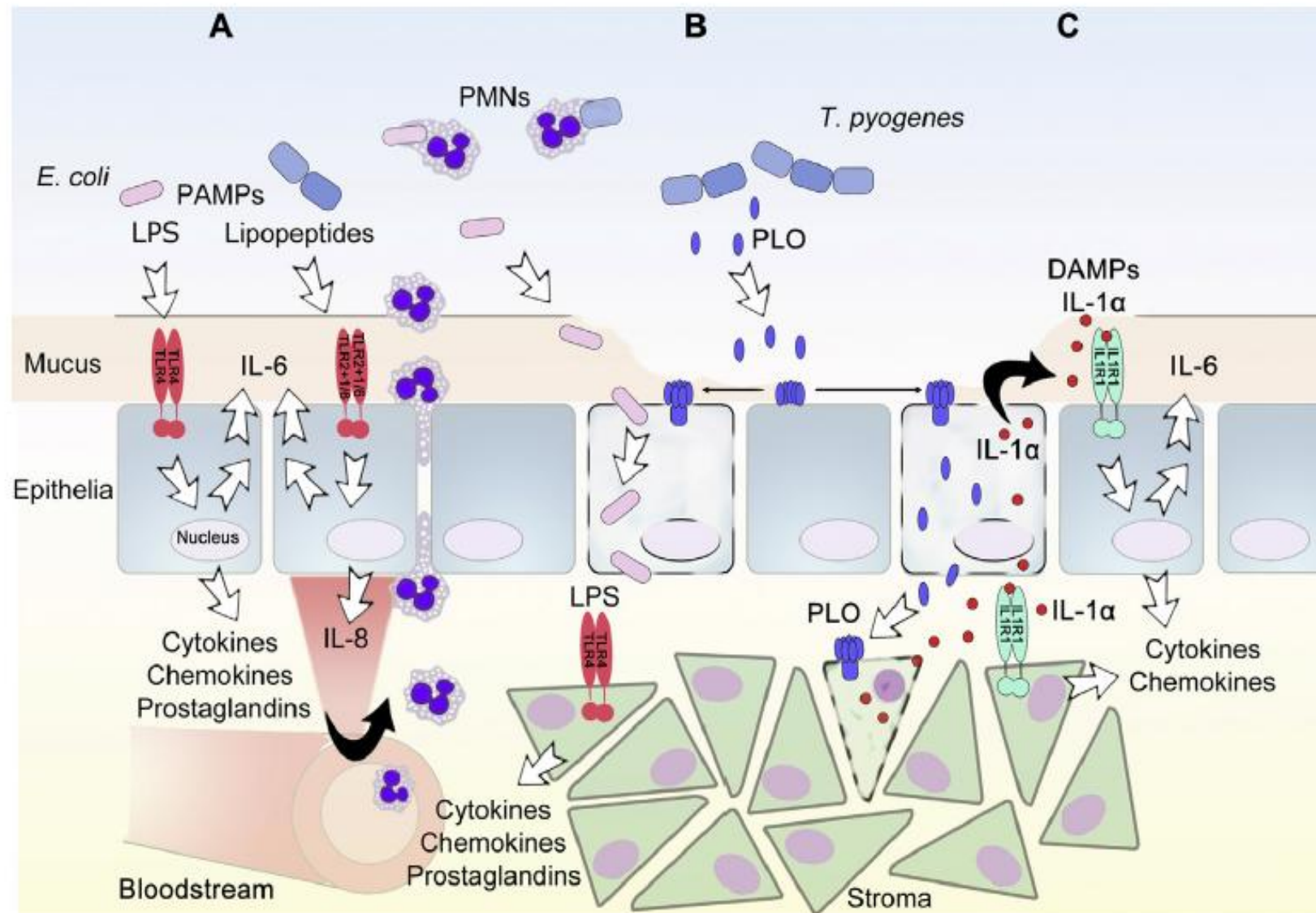

CE

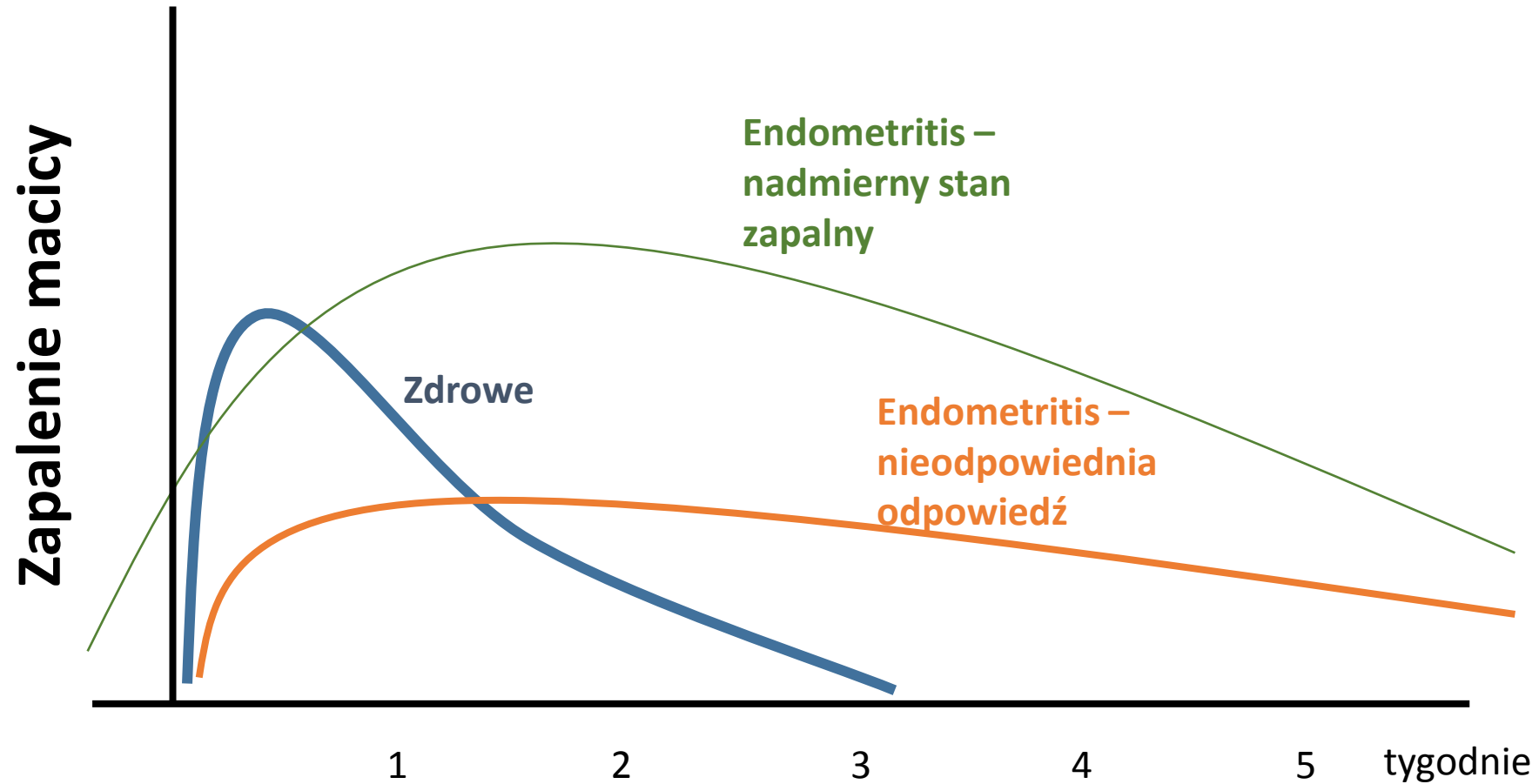

(Pascottini i in., 2020)

Reakcja zapalna macicy

Koncepcje na temat poporodowej reakcji zapalnej macicy

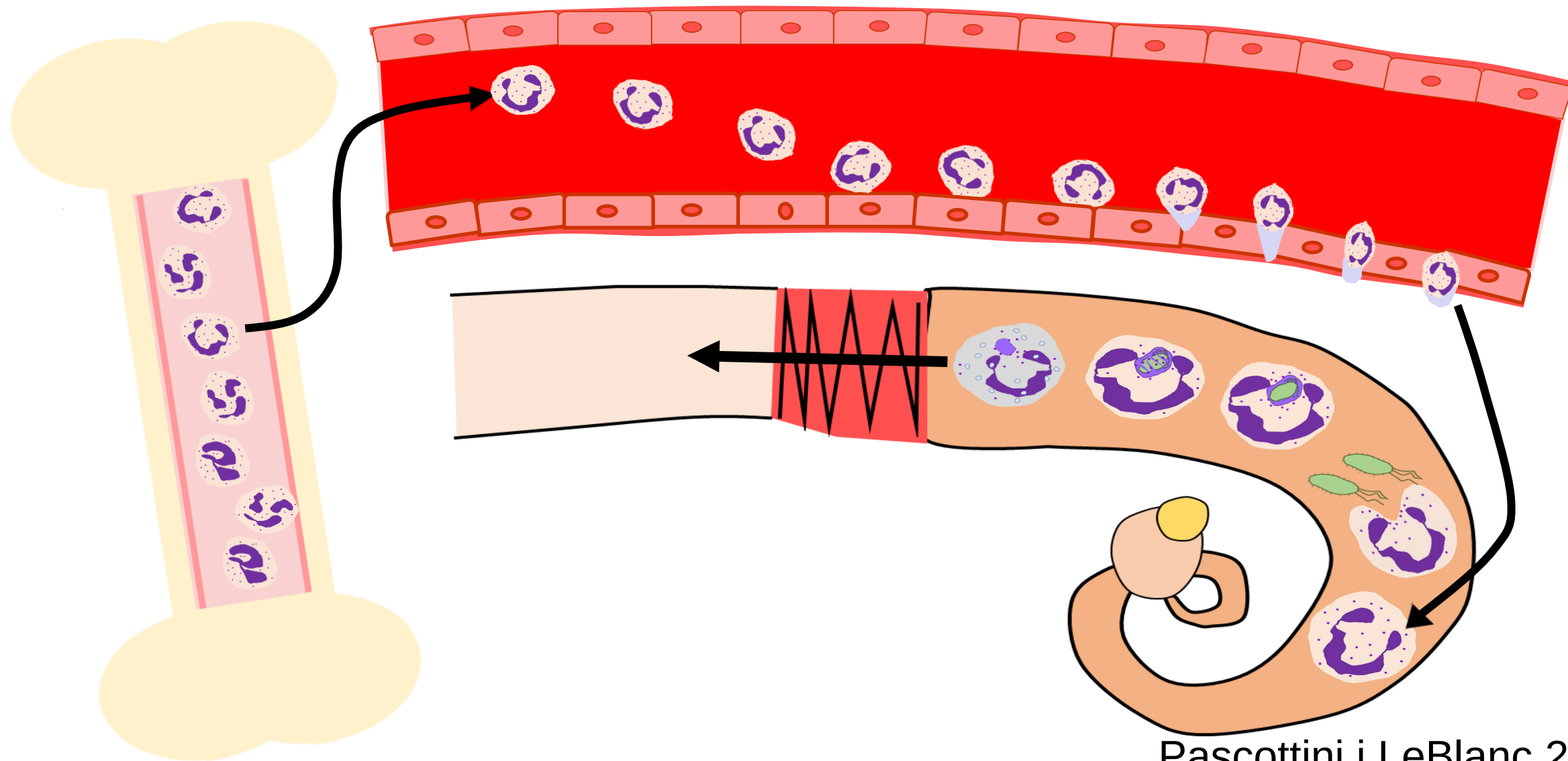
Przyczyny stłumionej odpowiedzi zapalnej po wycieleniu

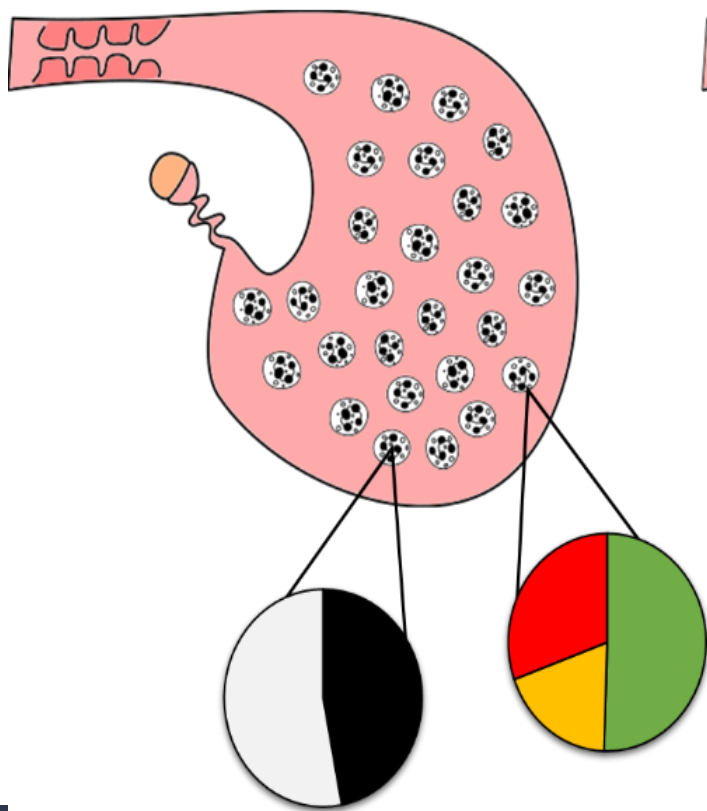
- ... *i tym samym przewlekłego stanu zapalnego*
- Stłumione przejście od tolerancji immunologicznej do reaktywacji immunologicznej
- Stres metaboliczny
  - mniejsza zasobność ważnych niezbędnych "paliw"

(Sheldon i in., 2017)

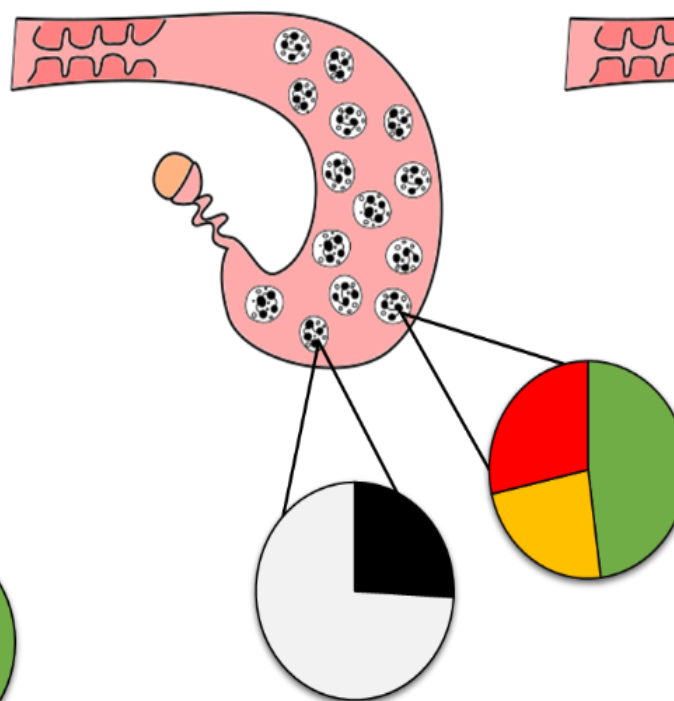
Wrodzone funkcje immunologiczne

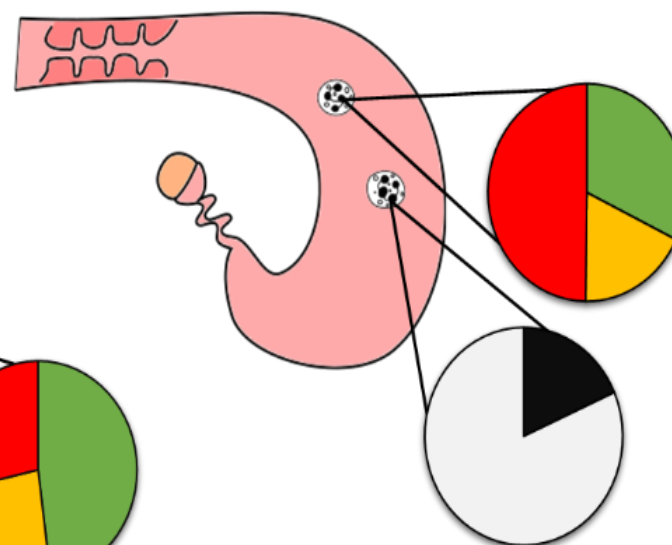
Clinical endometritis

Subclinical endometritis

Healthy

Phagocytosis
No Phagocytosis

Viable
Apoptotic
Necrotic

METRITIS

Postępowanie (nowe wytyczne antybiotykoterapii)

- 1 Stopień:
  - Działanie przeciwbólowe – ściśle monitorowane (temp. w ciągu 10 kolejnych dni)
- 2 Stopień:
  - Leczenie przeciwbólowe i przeciwgorączkowe
  - Antybiotykoterapia pozajelitowa (beztlenowce Gram ujemne)
- 3 Stopień:
  - Leczenie wstrząsowe + Leczenie 2 stopnia

Podejście kliniczne do (sub)klinicznego endometritis

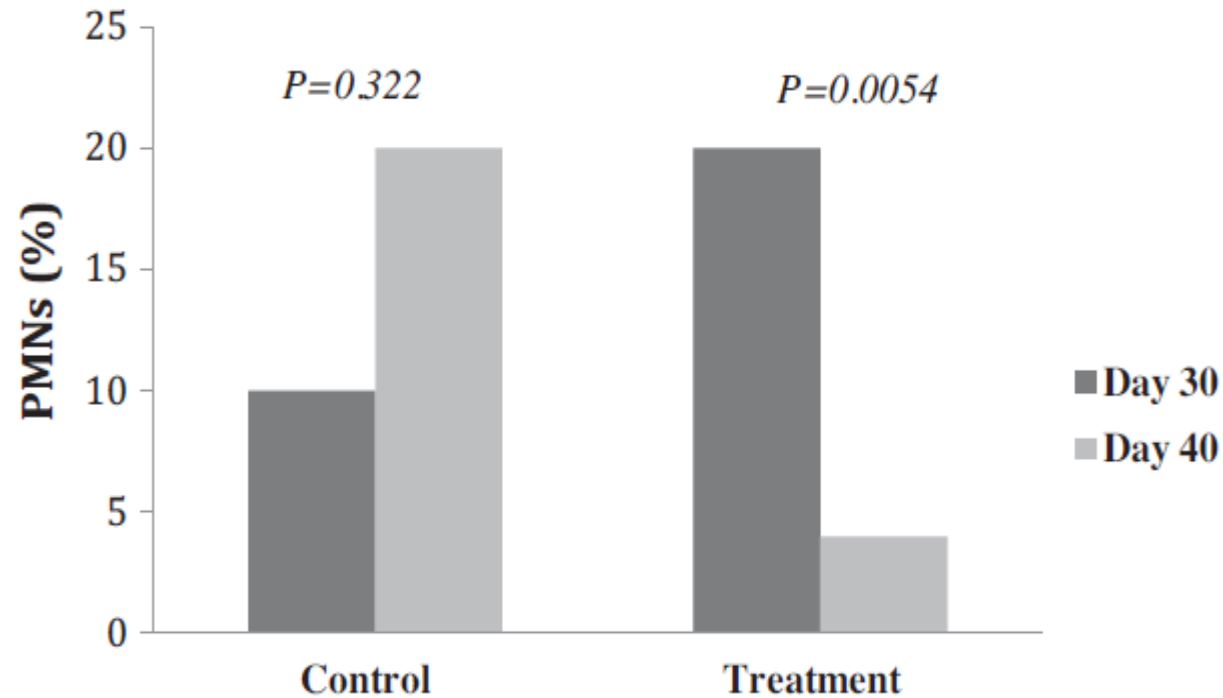
- ...leczyć czy nie leczyć ?
  - zwierzęta dotknięte chorobą mają niższe prawdopodobieństwo ciąż
- Prostaglandyny: Tylko gdy jest ciało żółte ?
- Jeśli nie ma ciała żółtego: antybiotyki domaciczne
- Kliniczne zapalenie błony śluzowej macicy: najnowsza metaanaliza: na korzyść wewnątrzmacicznego leczenia cefalosporynami (*Lefebvre i Stock, 2012*)
- mimo braku roli bakterii w SCE, opisano leczenie SCE antybiotykami

Innowacyjne terapie chorób macicy u bydła, które są obecnie przedmiotem badań

- Pre- i Probiotyki
  - niektóre szczepy lactobacillus upośledzają wzrost bakterii chorobotwórczych w żeńskim układzie rozrodczym
- Szczepienia
  - Machado i in., 2014: pierwsze pozytywne wyniki zapobiegania metritis przez szczepienie, ale wymagają dalszego potwierdzenia
- Stosowanie NLPZ (nie-sterydowych leków przeciwzapalnych) zamiast antybiotyków
- Terapia fagami
  - szczepy wirusowe o wysokiej specyficzności wobec bakterii chorobotwórczych

Effect of uterine lavage on neutrophil counts in postpartum dairy cows

P. Dini^{a,*}, M. Farhoodi^c, M. Hostens^b, M. Van Eetvelde^b, O. Bogado Pascottini^b, M.H. Fazeli^d, G. Opsomer^a

Czynniki ryzyka wystąpienia chorób macicy

- Rodzaje bakterii
  - Zjadliwość
  - Szczep
- Poziom zakażenia
  - Zróżnicowanie mikrobiomu macicy
- Pobranie suchej masy
- Zdrowy metabolizm energii i tłuszczu
- Czynniki stresogenne i zmiany hormonalne
- Hipokalcemia

Bakteria

**Odpowiedź immunologiczna
Regulacja stanu zapalnego**

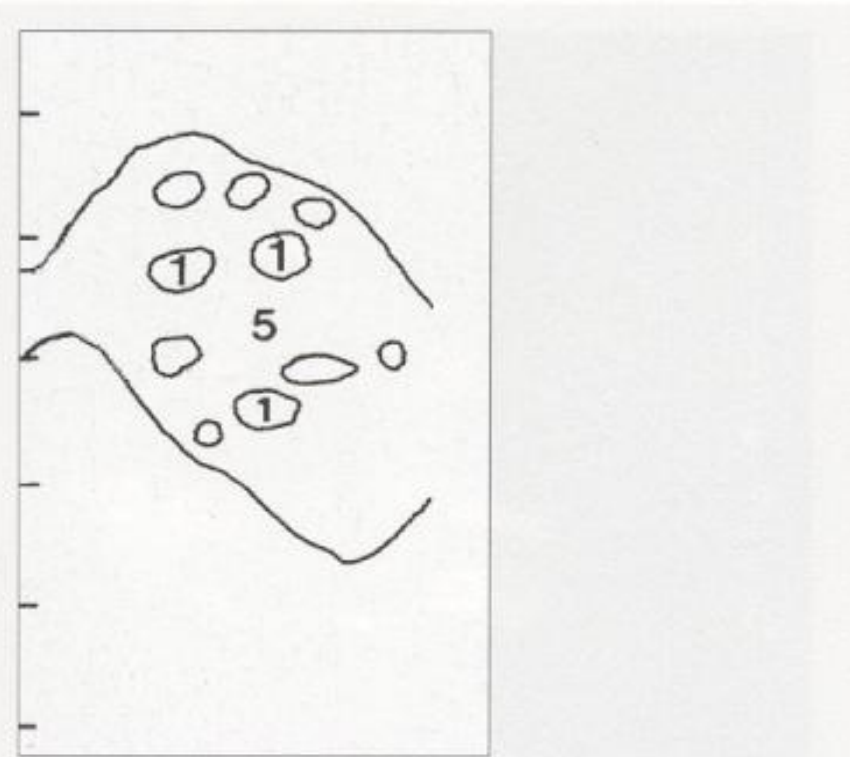
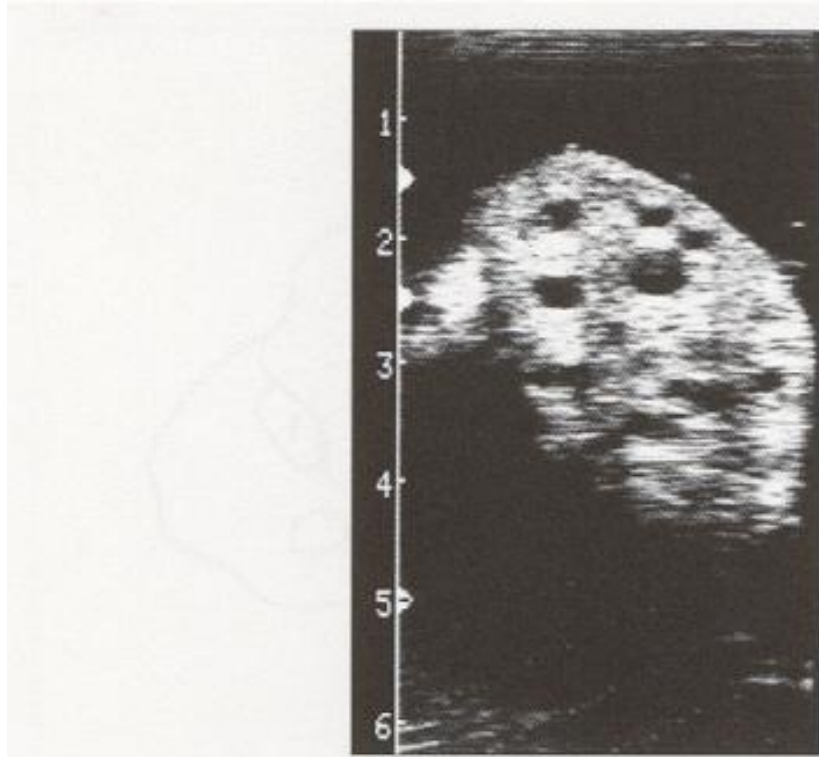
Strategie zapobiegawcze w celu zmniejszenia występowania (endo)metritis

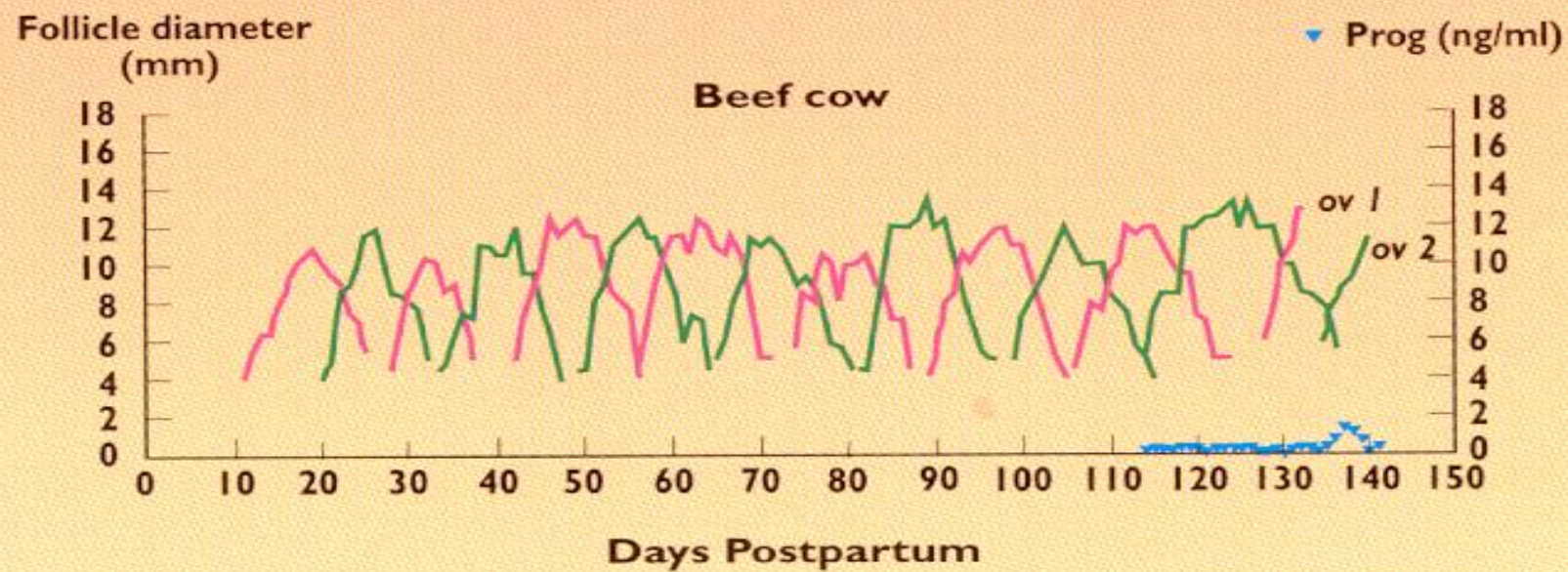
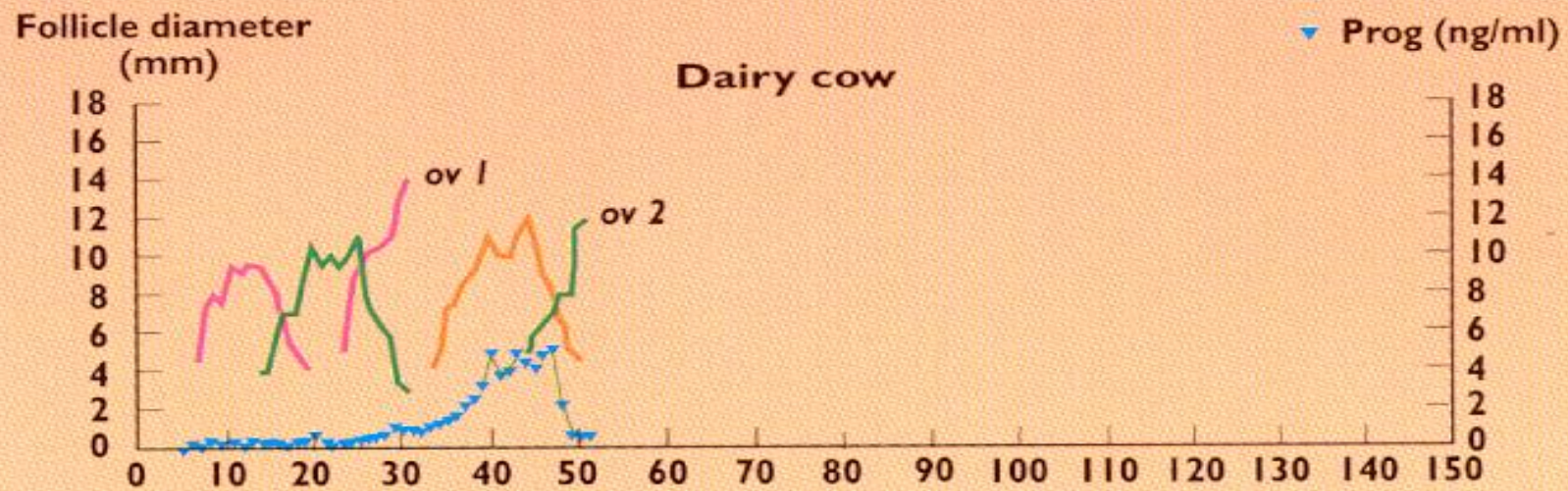
- Dążenie do mniejszych cieląt i łatwych wycieleń
  - Wybór buhajów
  - Używanie seksowanego nasienia (samice/mniejsze cielęta)
- Higiena podczas porodu
  - Kojce do wycielenia – krowa - położnik
- Unikanie stresu w okresie okołoporodowym
  - Żadnych dużych zmian w utrzymywaniu, żywieniu, grupowaniu...
- Optymalizacja zarządzania okresem przejściowym w celu zminimalizowania wystąpienia choroby metabolicznej
  - Ocena kondycji krów – DCAD – optymalizacja spożycia suchej masy i funkcjonowania żywca - minimalizacja ujemnego bilansu energii

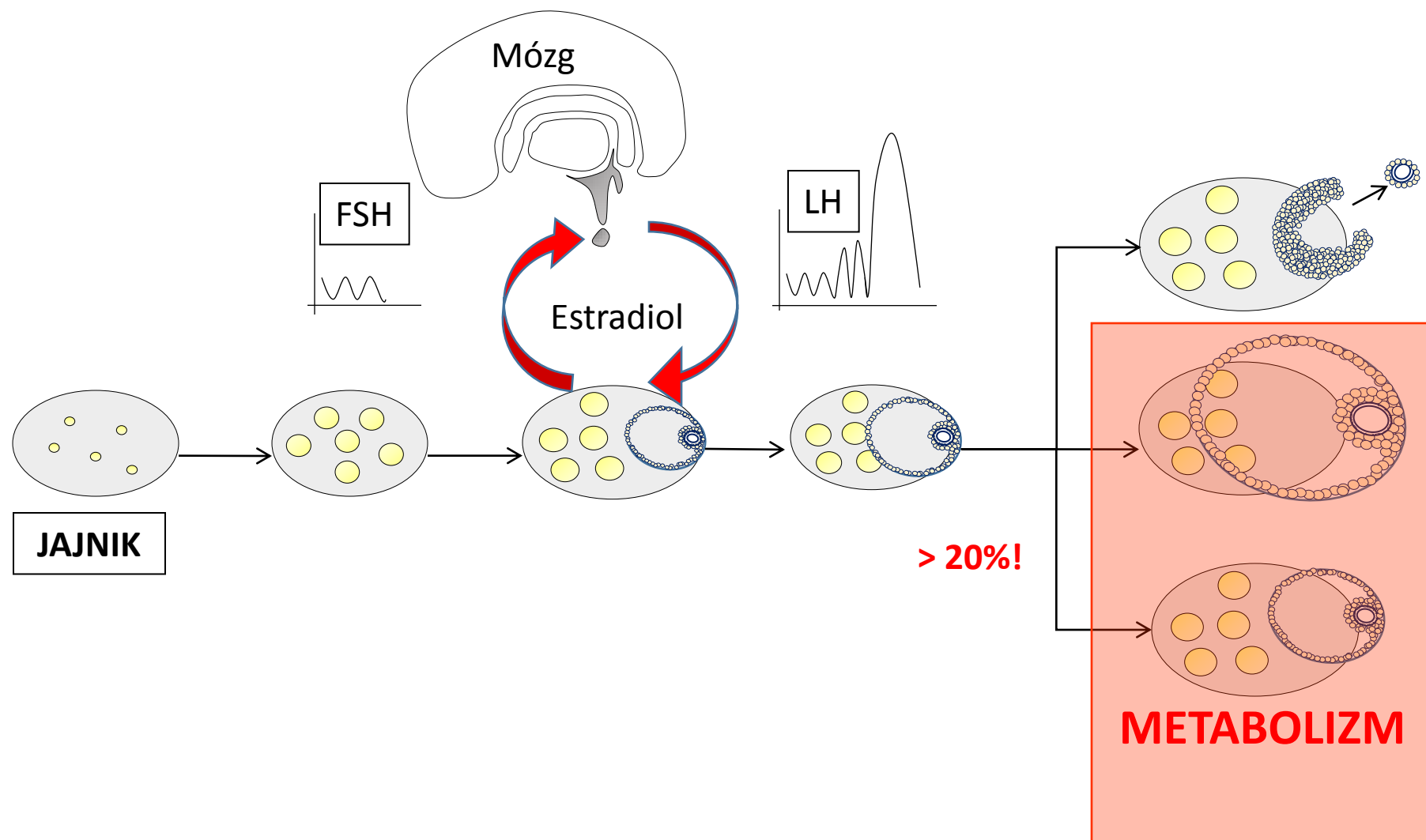
flavél 1
7/06/04 21:02:31

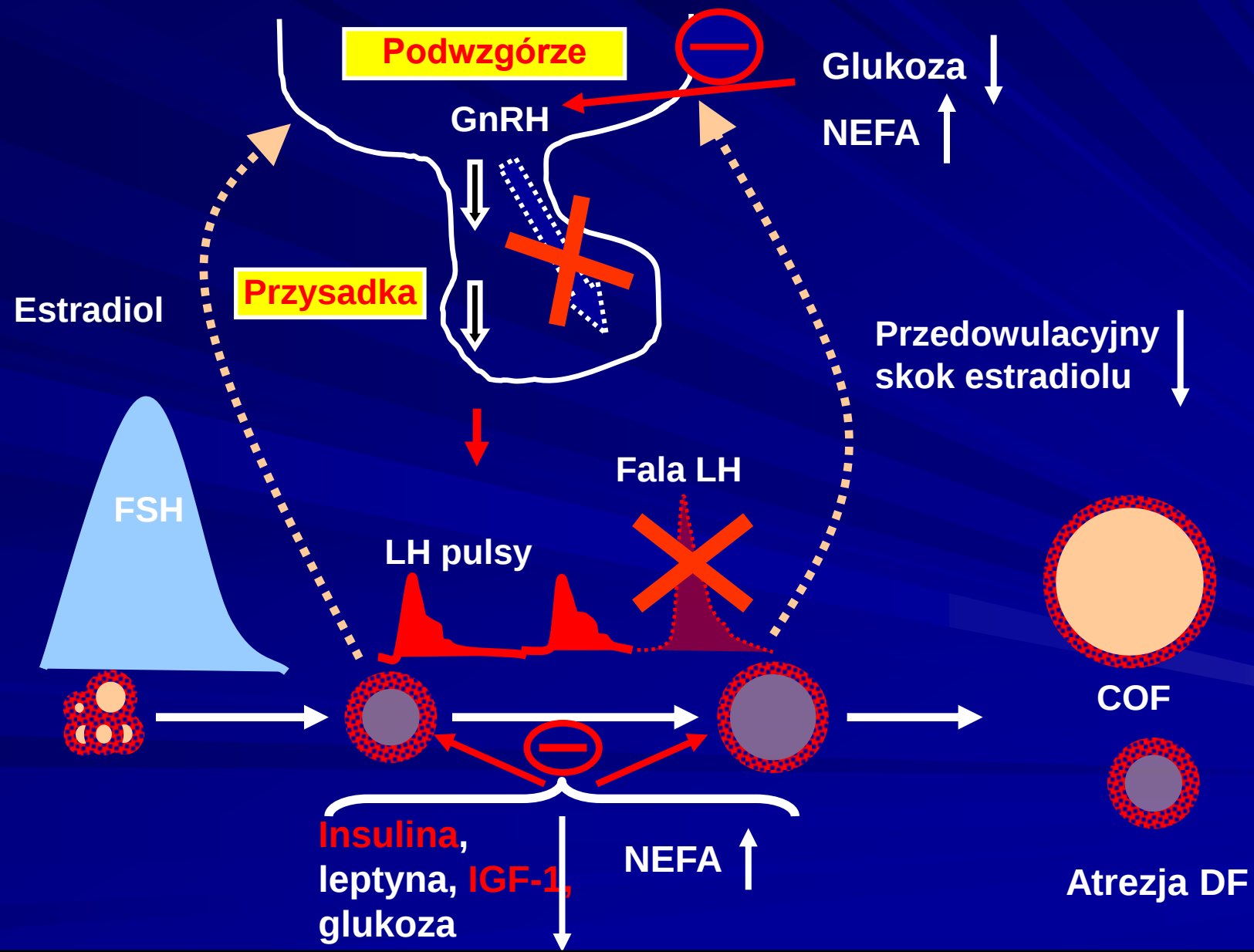

Wznowienie czynności jajników po wycieleniu

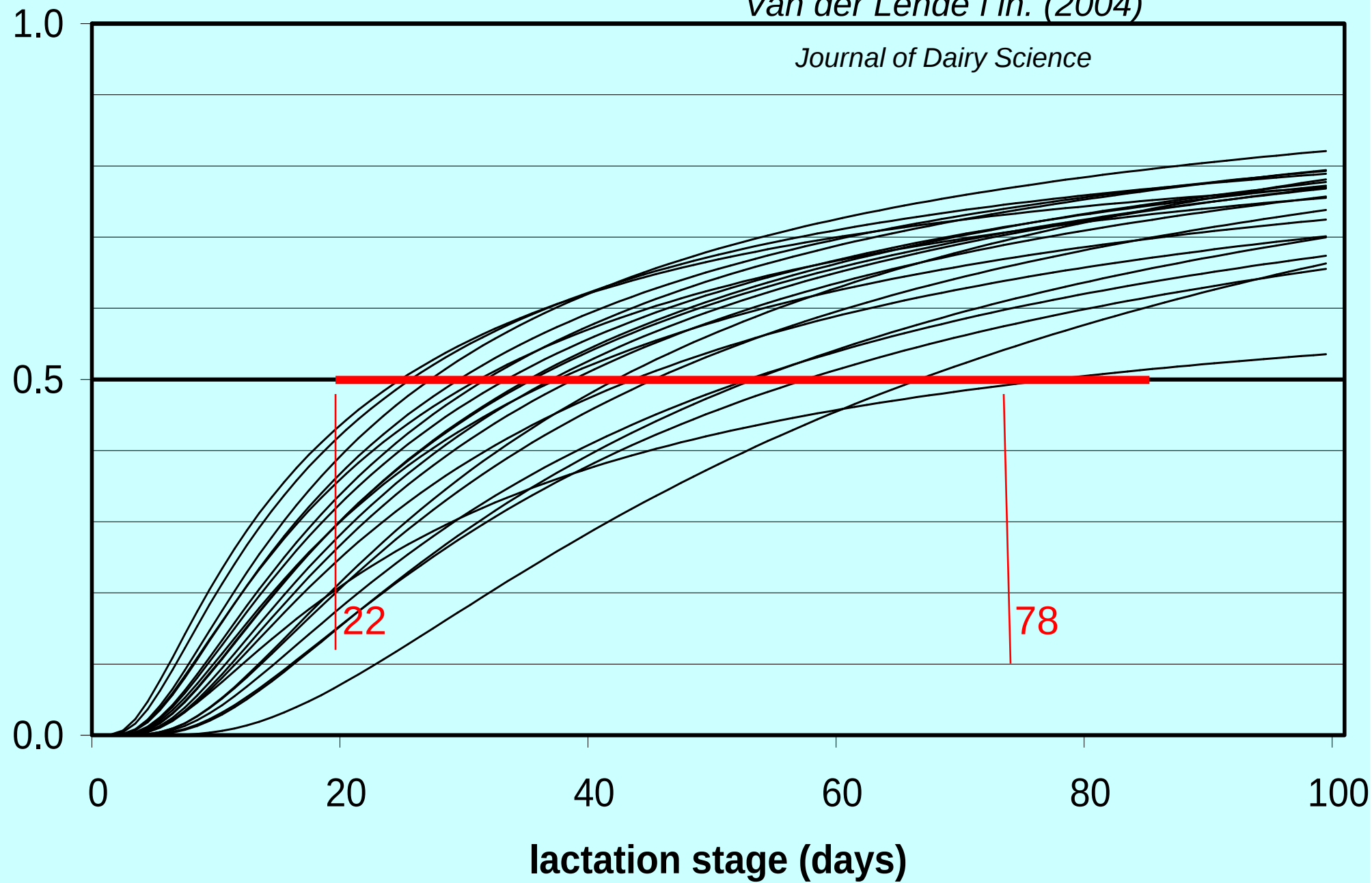
Główne czynniki regulujące wznowienie czynności jajników po porodzie

- Obwodowe stężenia insuliny i IGF-1:
  - Oba mają bezpośredni wpływ na wzrost i dojrzewanie pęcherzyków
- Niższy poziom insuliny po porodzie:
  - związane z wyższym ryzykiem zachorowania na torbielowatość jajników(*Vanholder, 2005*)
- Niższa biodostępność IGF-1:
  - generalnie związane z niższą płodnością(*Wathes, RVC*)

Czynniki żywieniowe stymulujące czynność jajników po porodzie

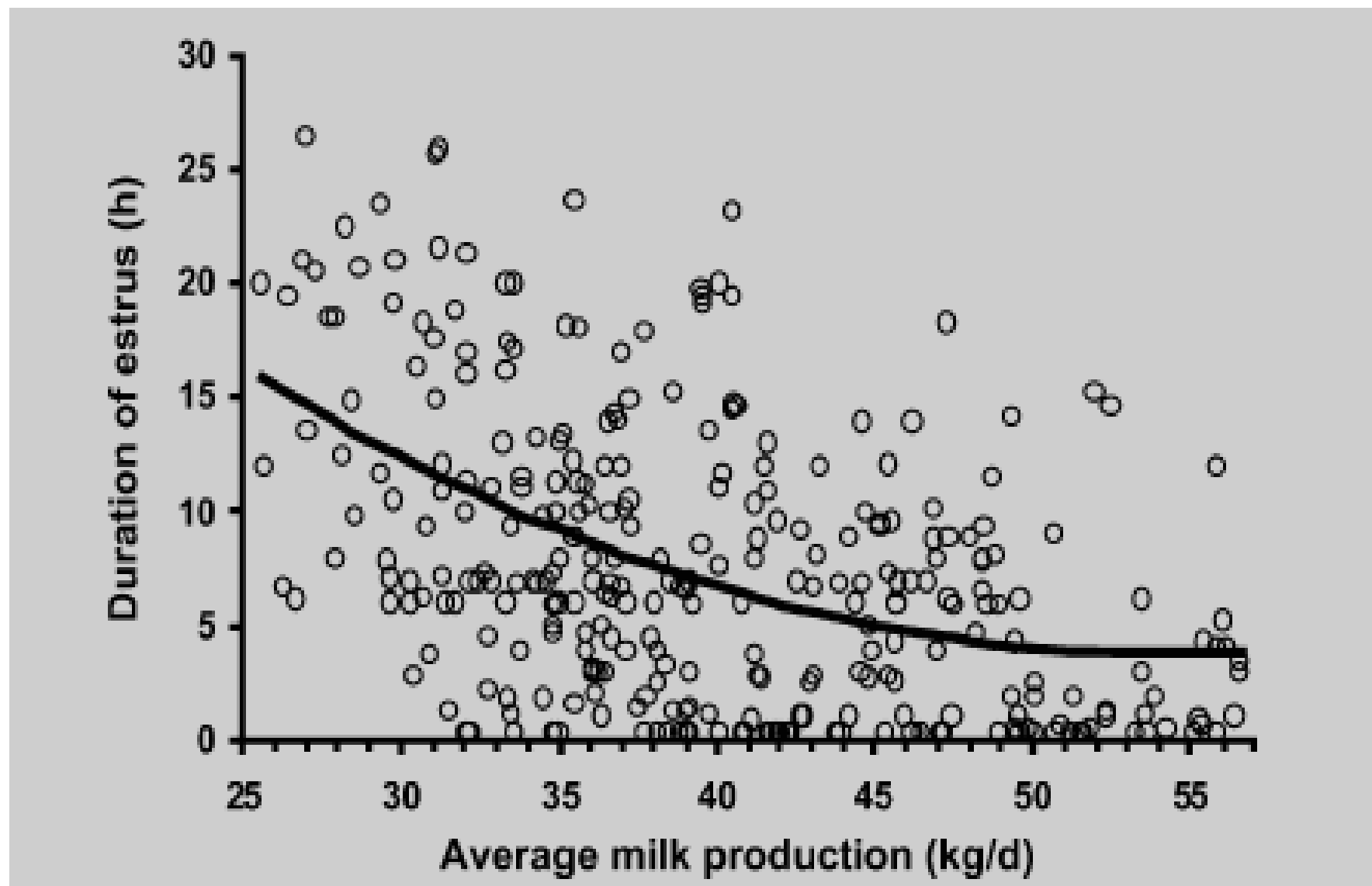
- Główne wnioski z literatury: glukoza jest kluczowym komponentem
  - energia wcześnie po wycieleniu: energia glukogeniczna
    - Mniejsza częstość występowania torbielowatej choroby jajników
    - Wcześniejsze wznowienie cyklicznej działalności jajników po wycieleniu

**fraction daughters with P
concentrations > 3 ng/ml**

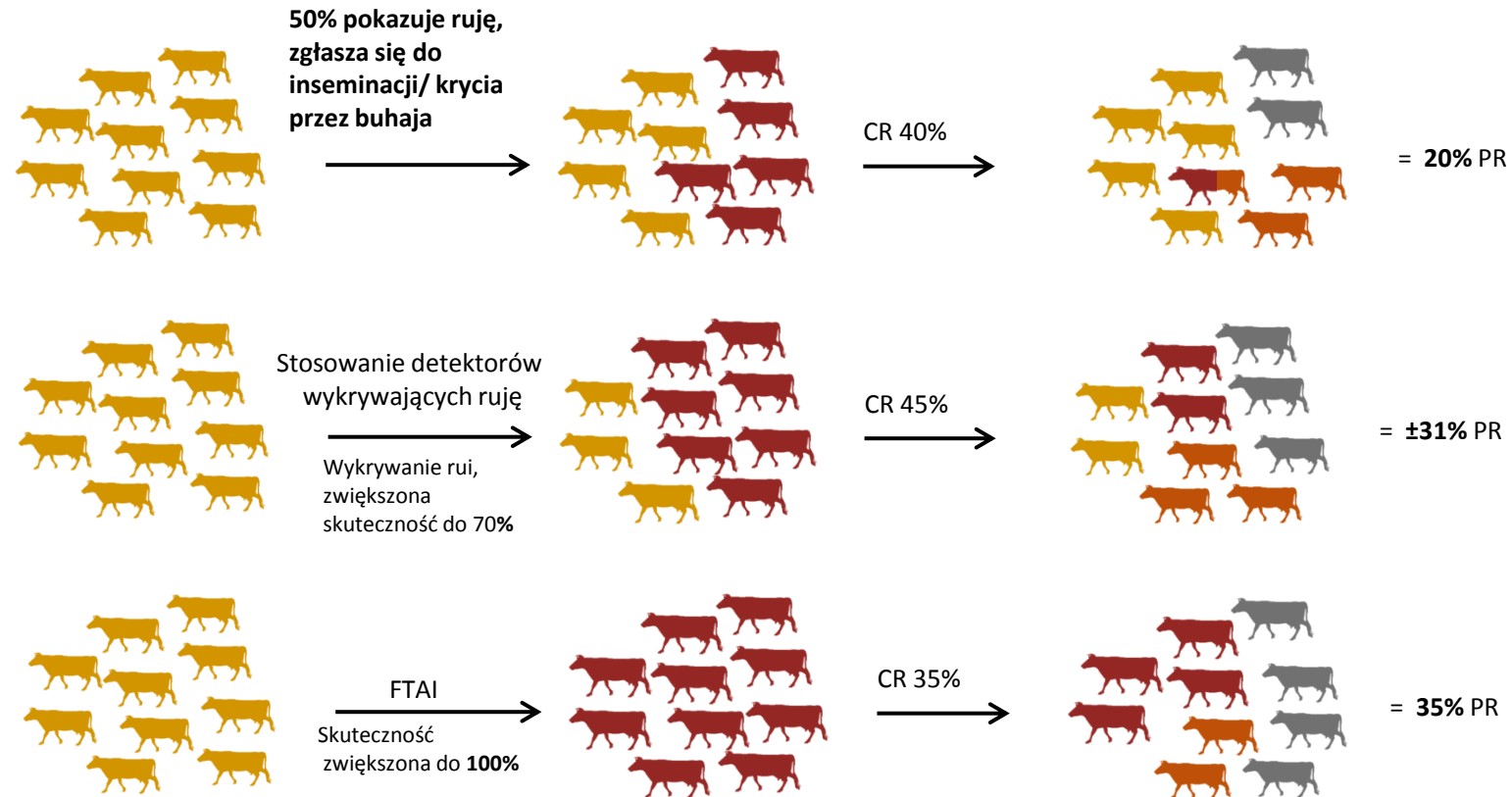
WYKRYWANIE RUI

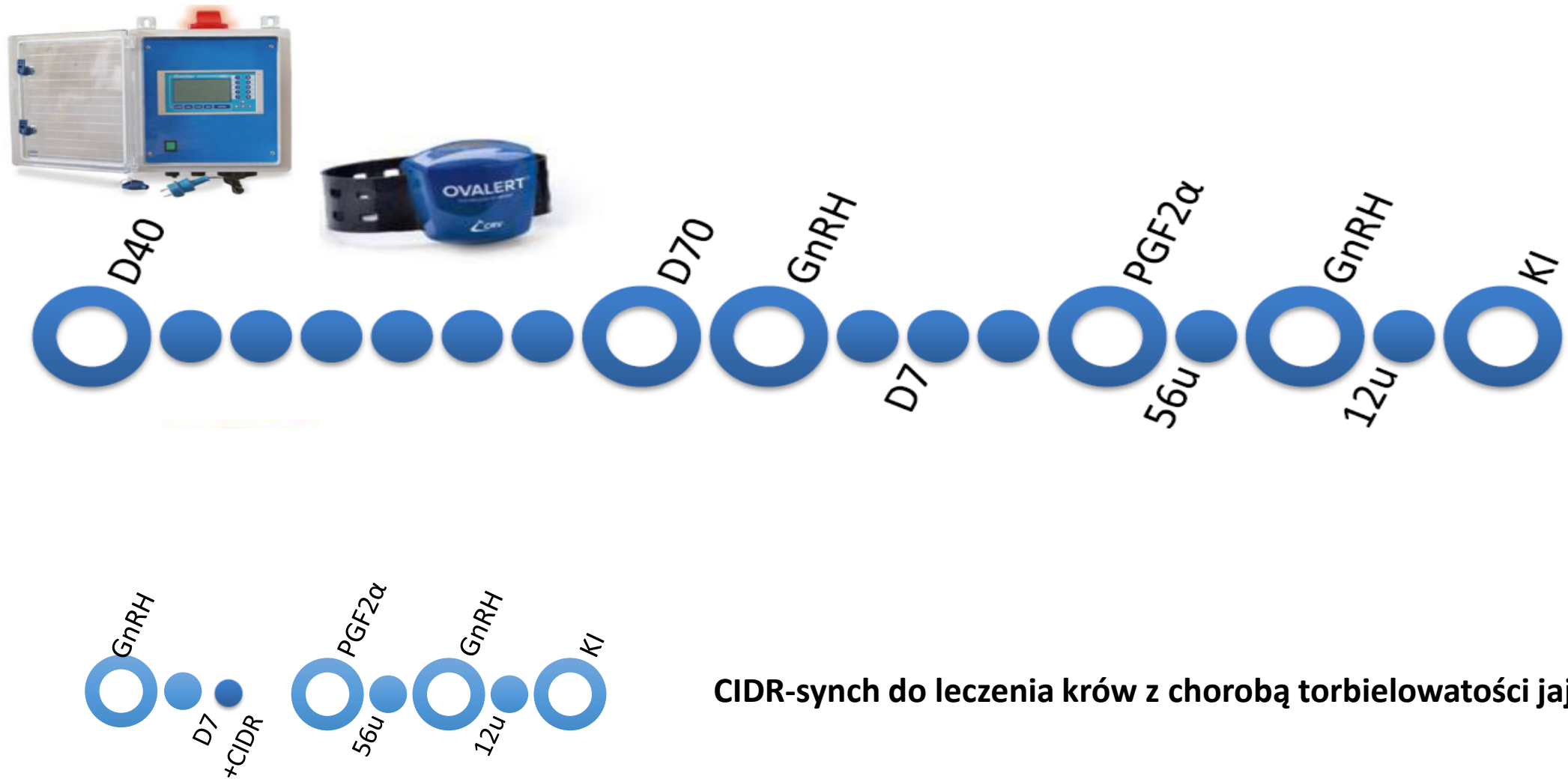
Praktyczne podejście do cichej rui

- ° zachęcanie hodowców do optymalizacji wykrywania rui przez obserwację wzrokową
  - * *Van Eerdenburg*: czas trwania, wiele razy dziennie, dobrze rozłożone w ciągu dnia
  - * Staje się coraz trudniejsze z powodu zwiększania się wielkości stad
  - * zwykle nie przekracza skuteczności 50%
- ° stosowanie urządzeń wspomagających rui (pedometry, mierniki aktywności, ...):
  - * zwiększają prawdopodobieństwo wykrycia rui (z 50 do 70%)
  - * zwiększają precyzję wykrywania rui
- ° stosowanie programów synchronizacji rui
  - * aby zwiększyć skuteczność wykrywania
  - * trudne do zaakceptowania przez konsumentów z UE
  - * może być zarezerwowany jako ostateczne rozwiązanie lub służyć jako "opcja leczenia"

Protokoły synchronizacyjne

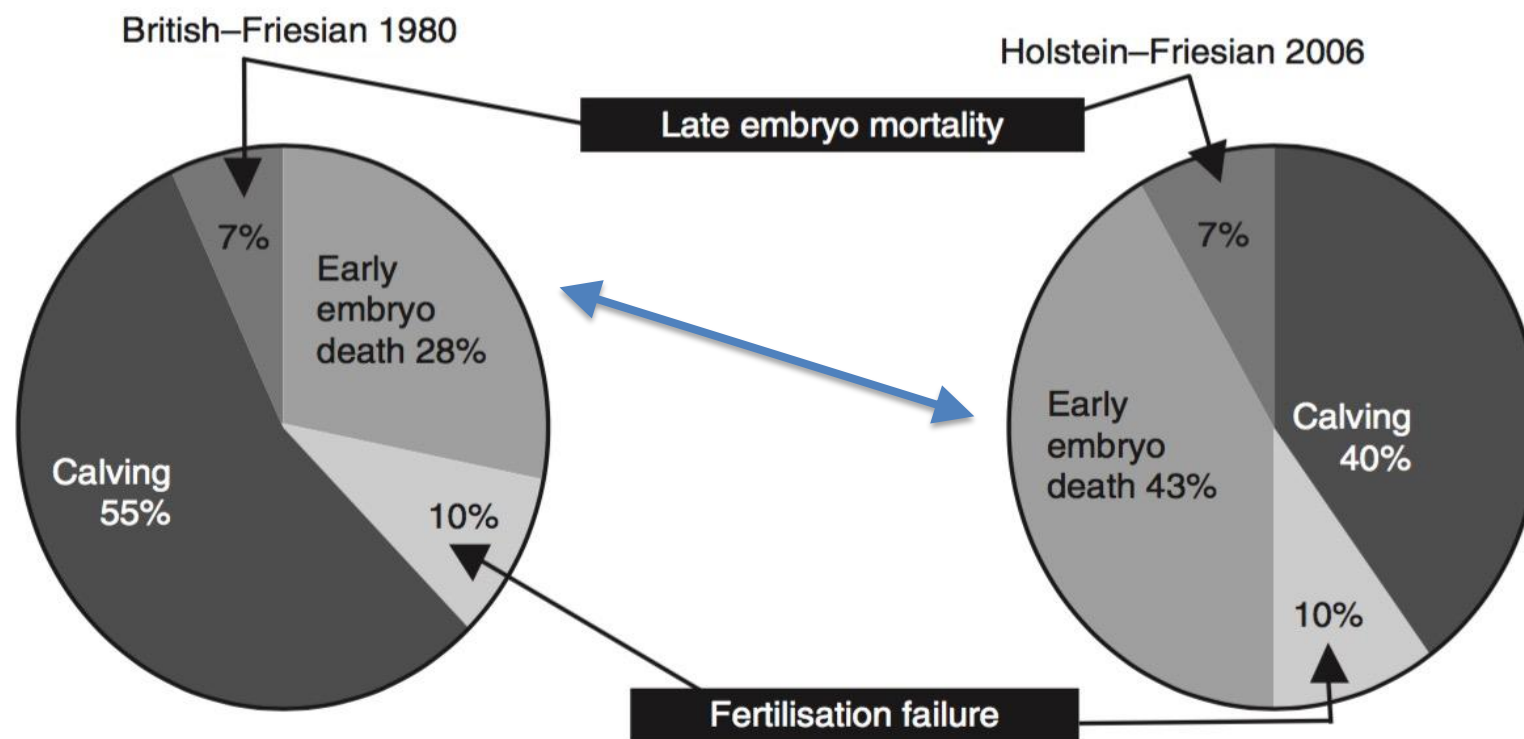
Inteligentne i kreatywne wykorzystanie programów synchronizacyjnych

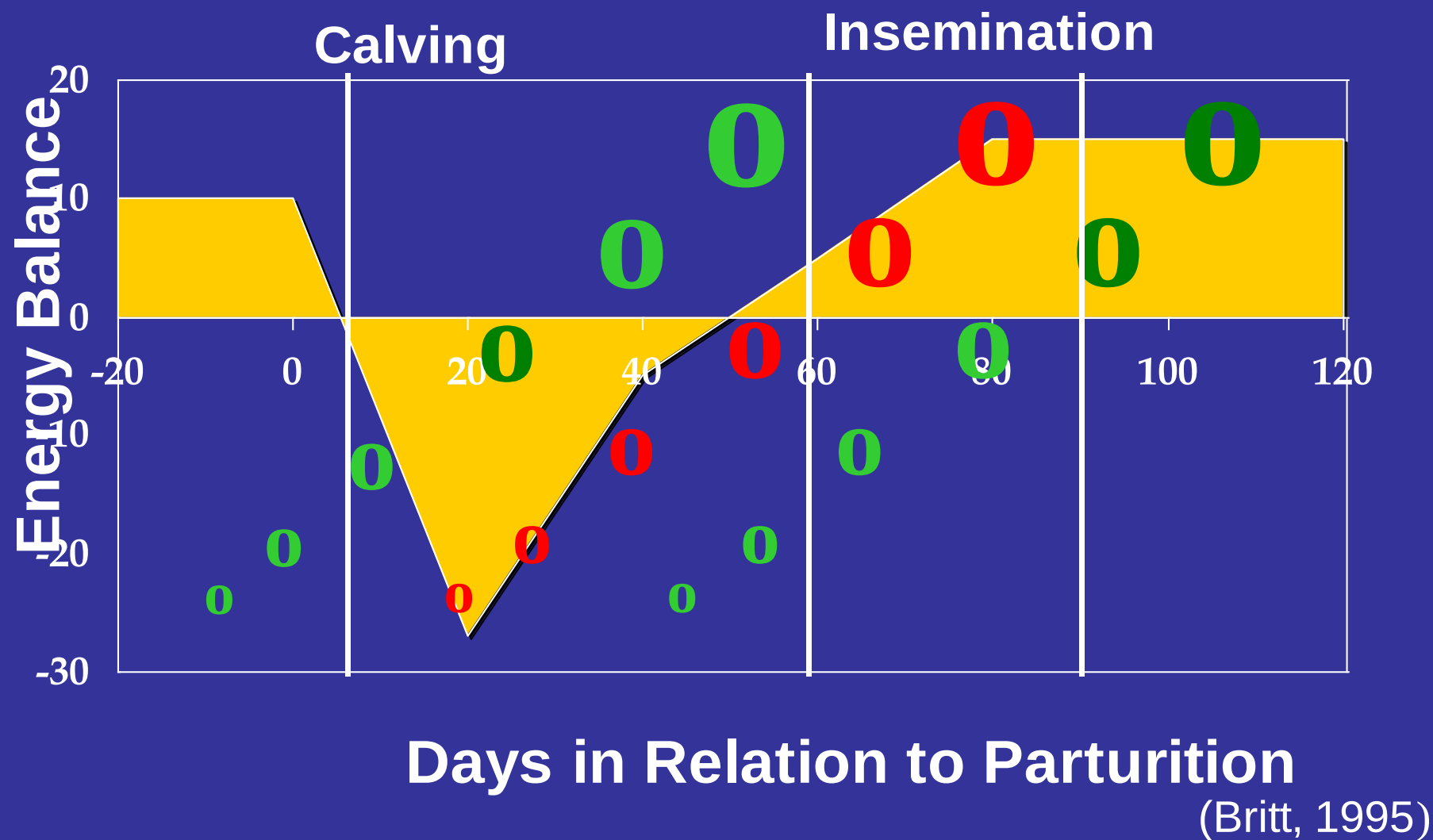
CIDR-synch do leczenia krów z chorobą torbielowatości jajników

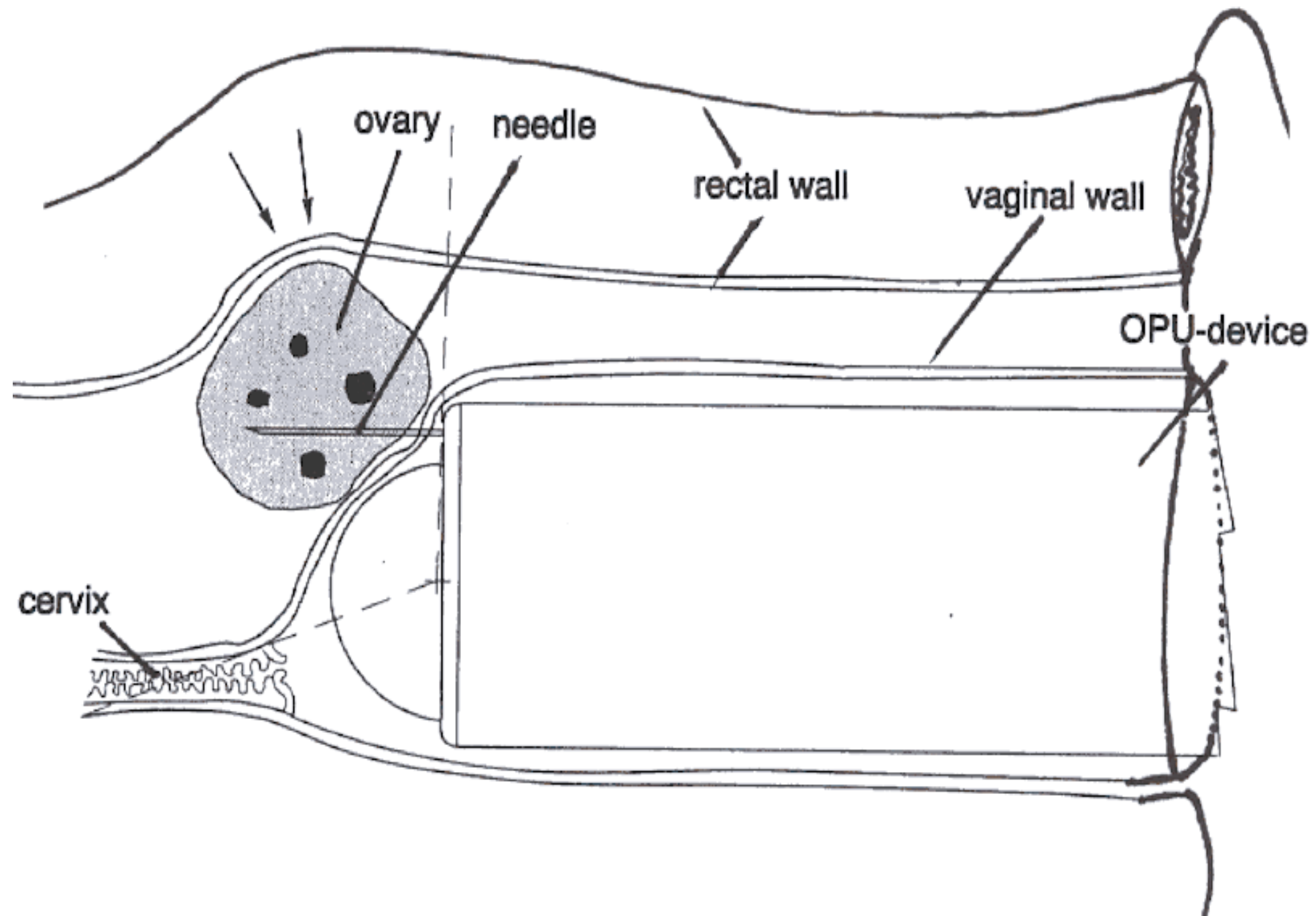

Wczesne zamieranie embrionów wzrosło z biegiem lat

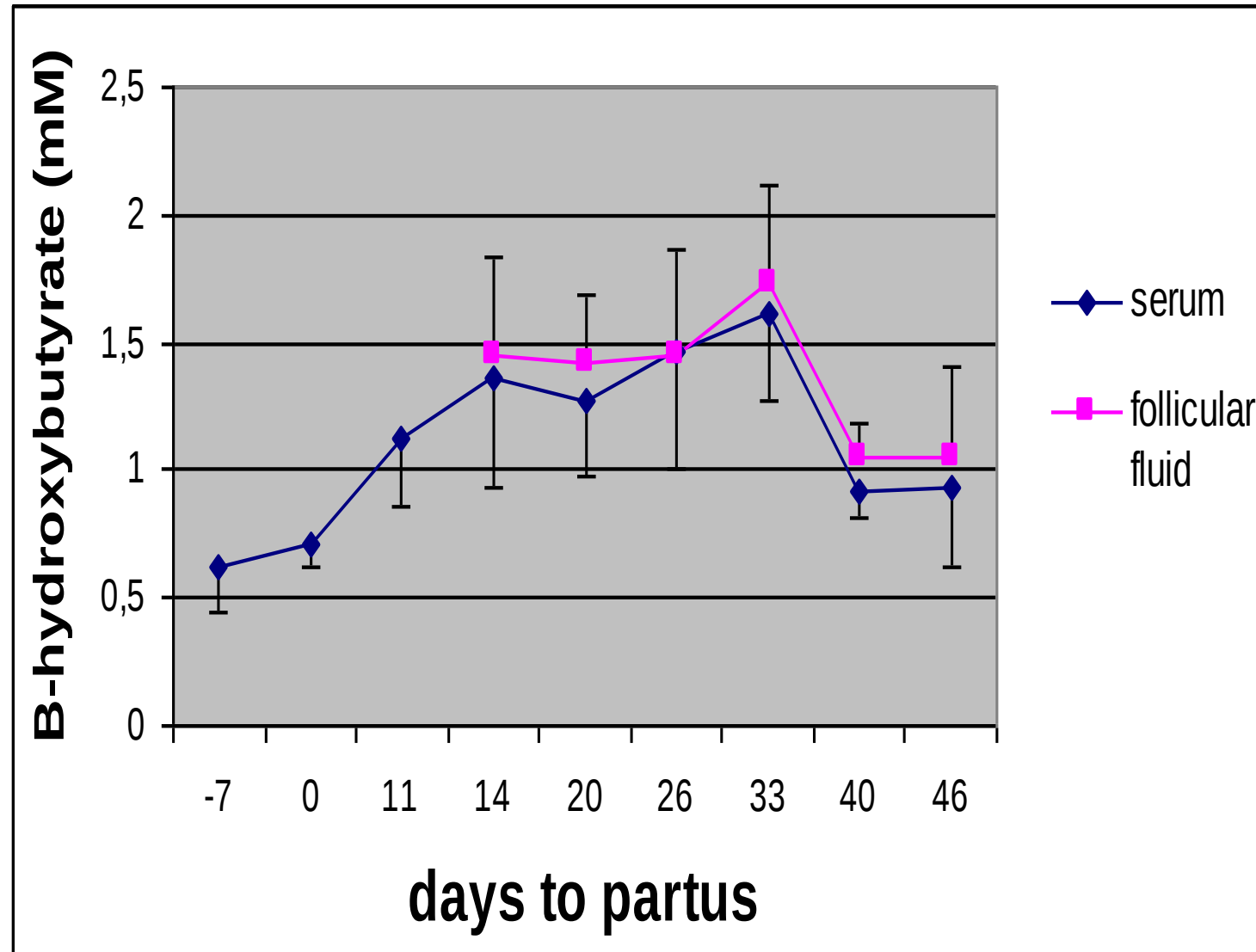

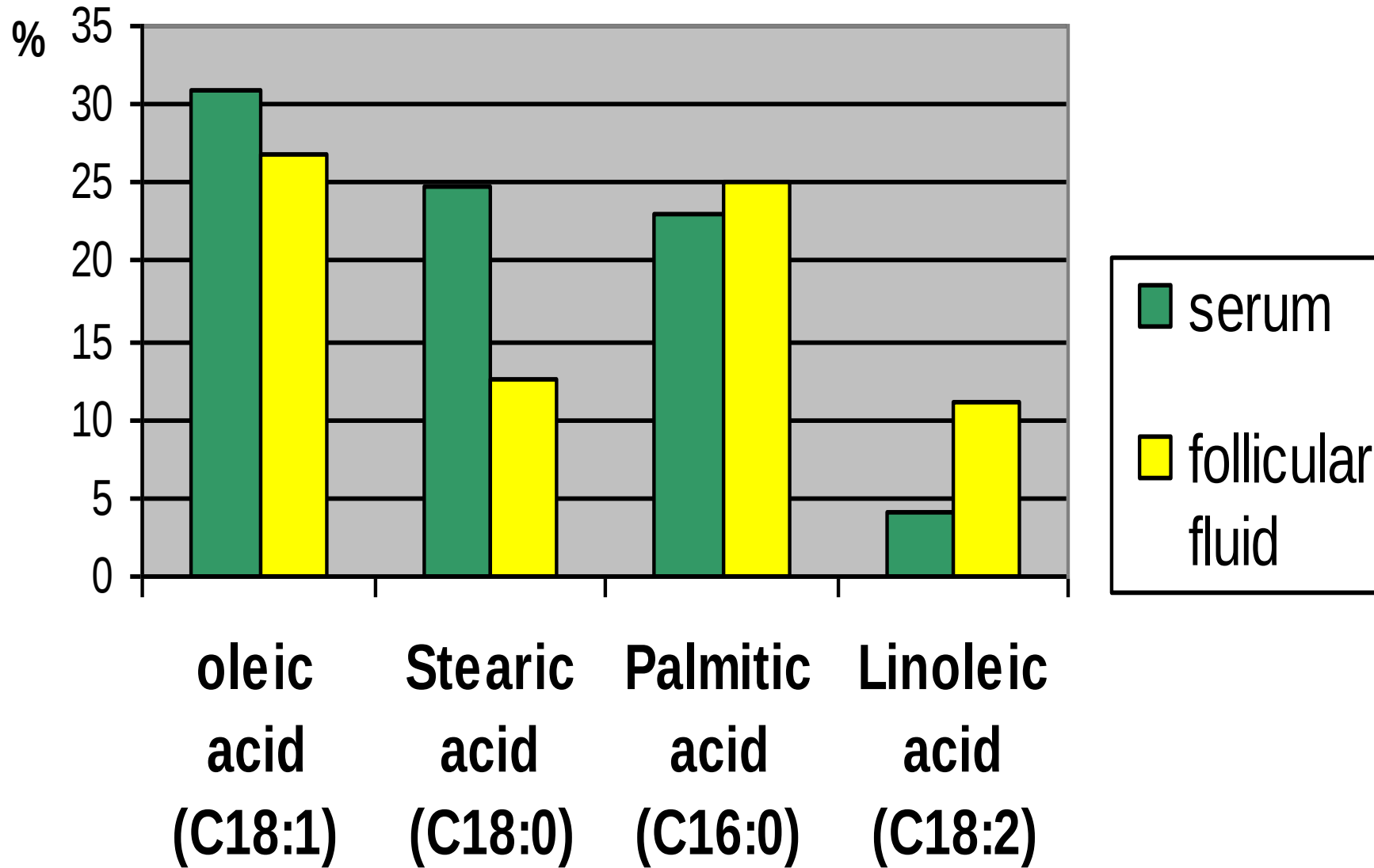
Energy Balance and Reproduction

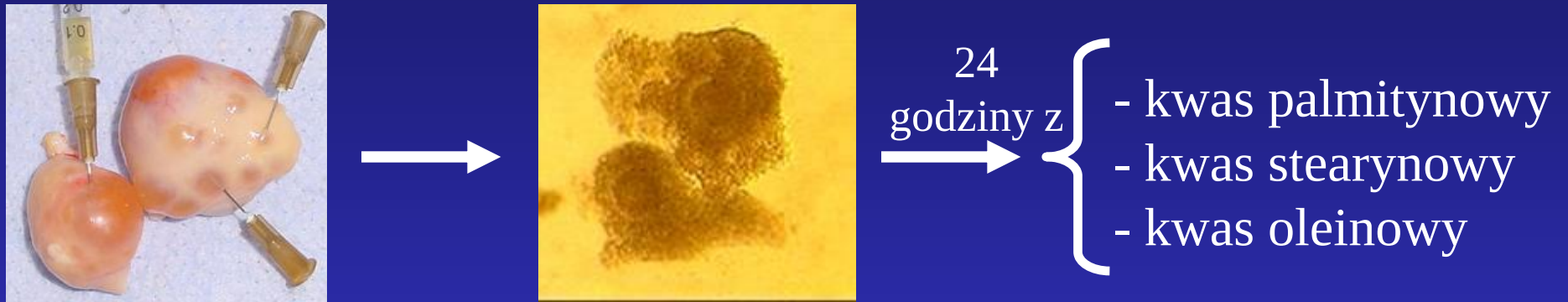
B-hydroksymaślanu w płynie pęcherzykowym

(Leroy , 2005)

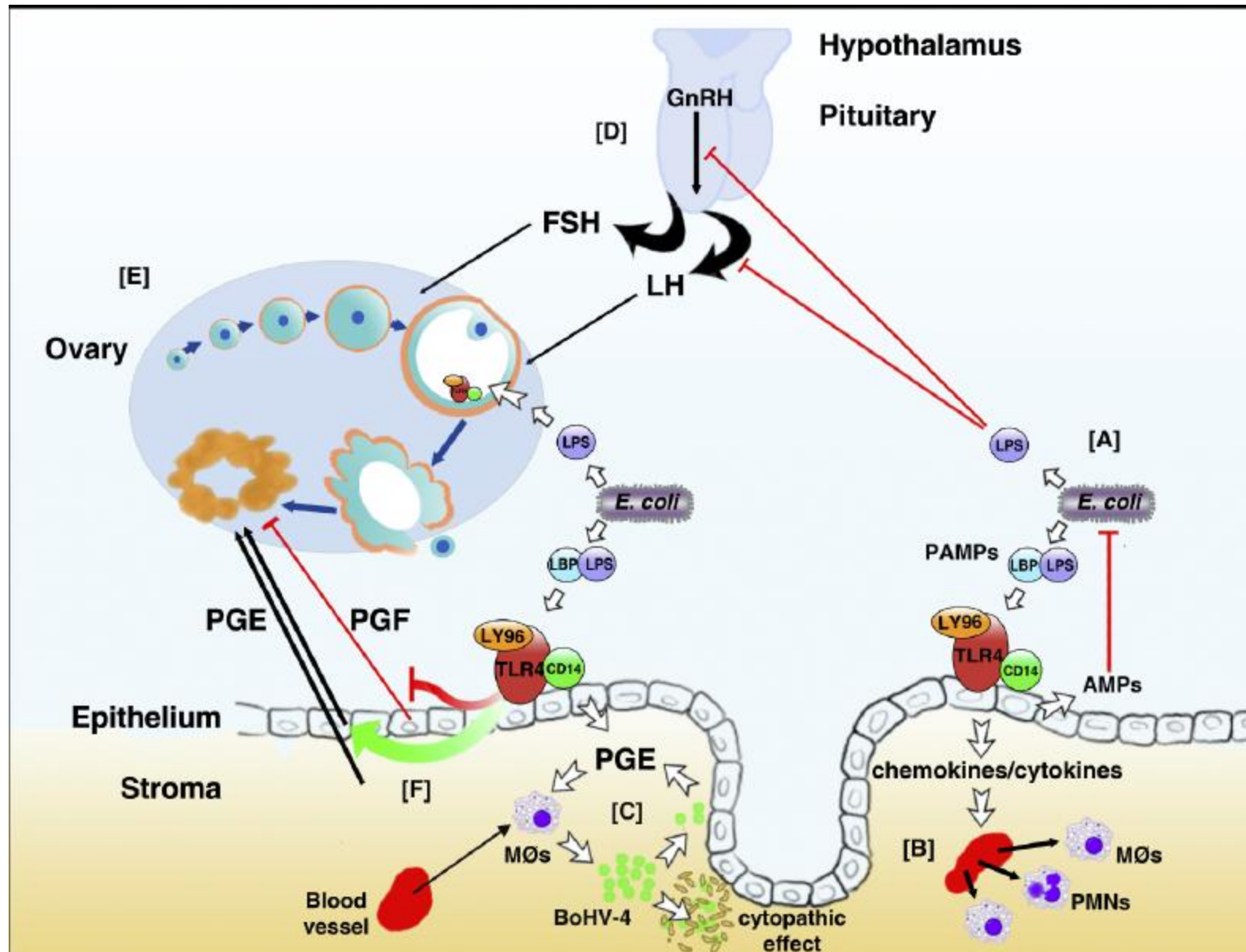
Wpływ podwyższonego poziomu NEFA na jakość oocytów i zarodków w warunkach in vitro

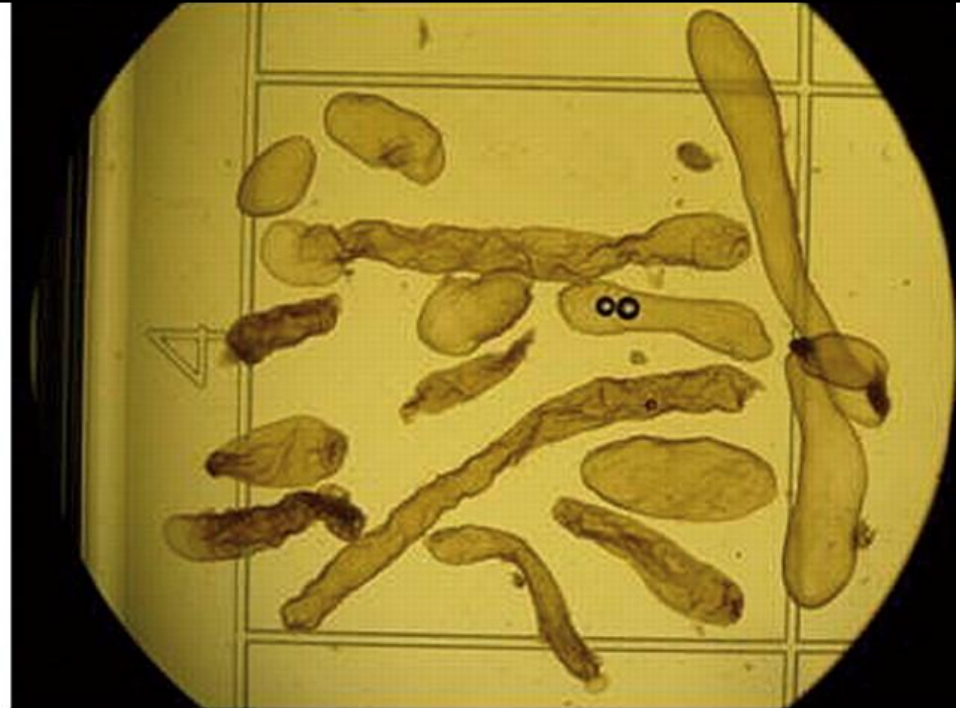

- parametry: dojrzewanie oocytów, wskaźnik zapłodnienia, szybkość podziałów i tworzenie blastocyst

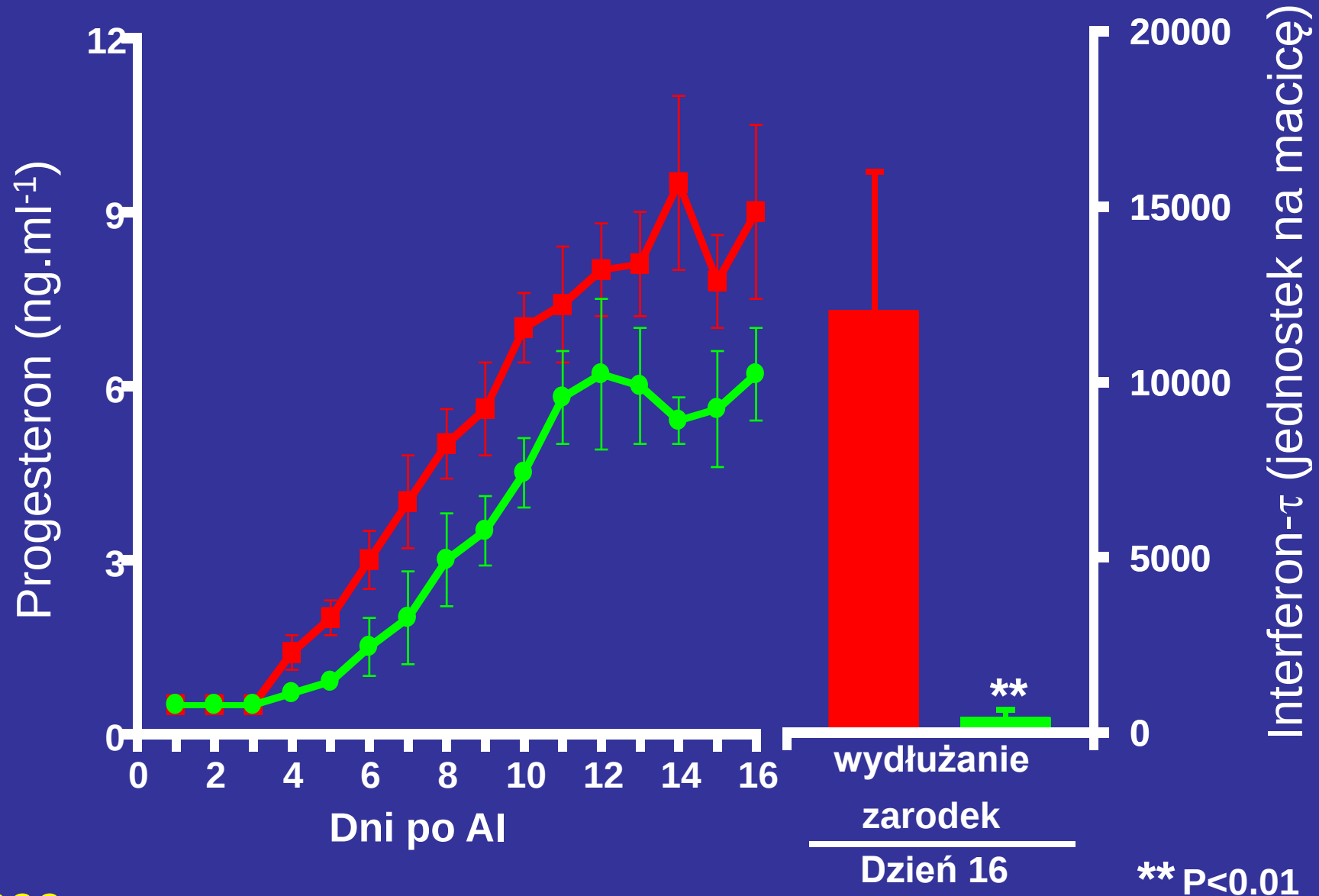
- kwas palmitynowy i stearynowy: negatywny wpływ na wszystkie parametry, kwas oleinowy: brak wpływu

(Leroy, 2005)

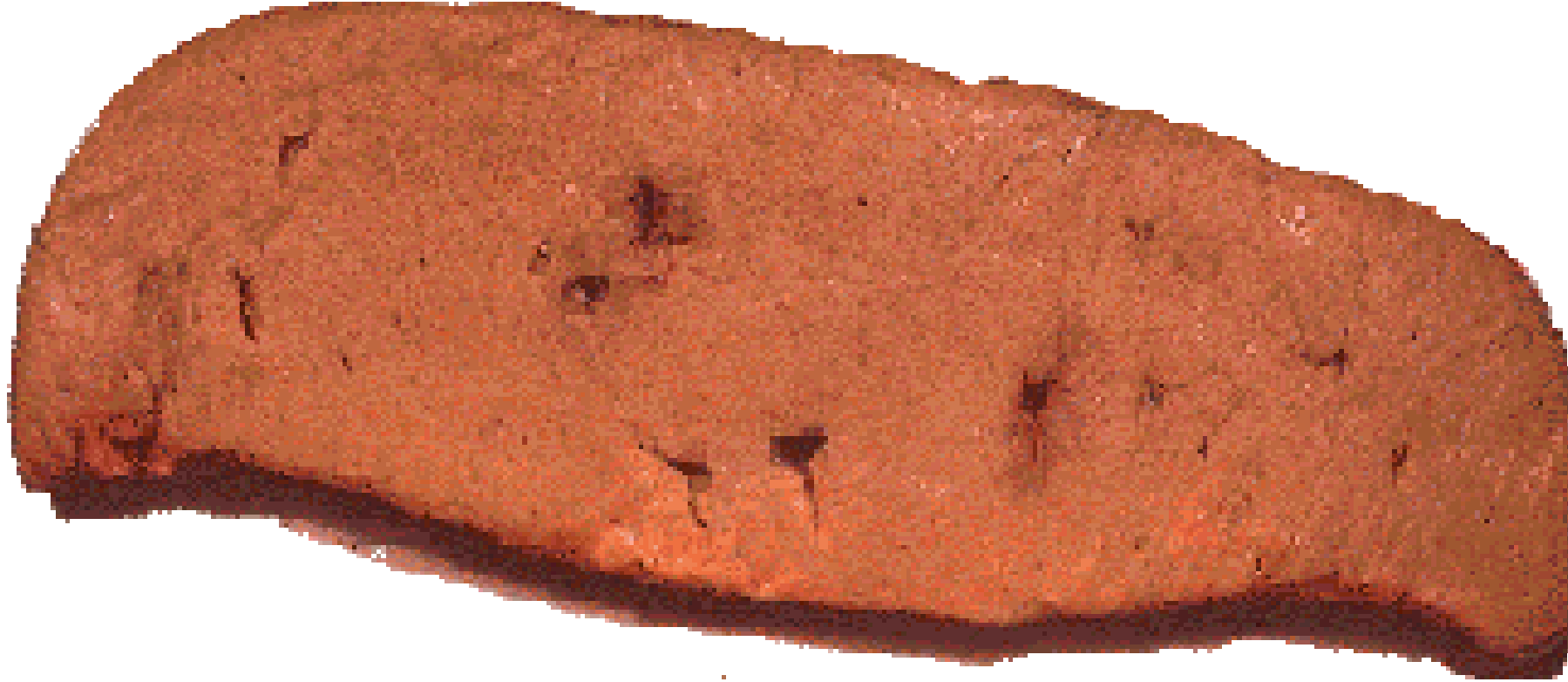

Stężenie progesteronu a elongacja zarodka

Wątroba jako centralny narząd rozrodczy

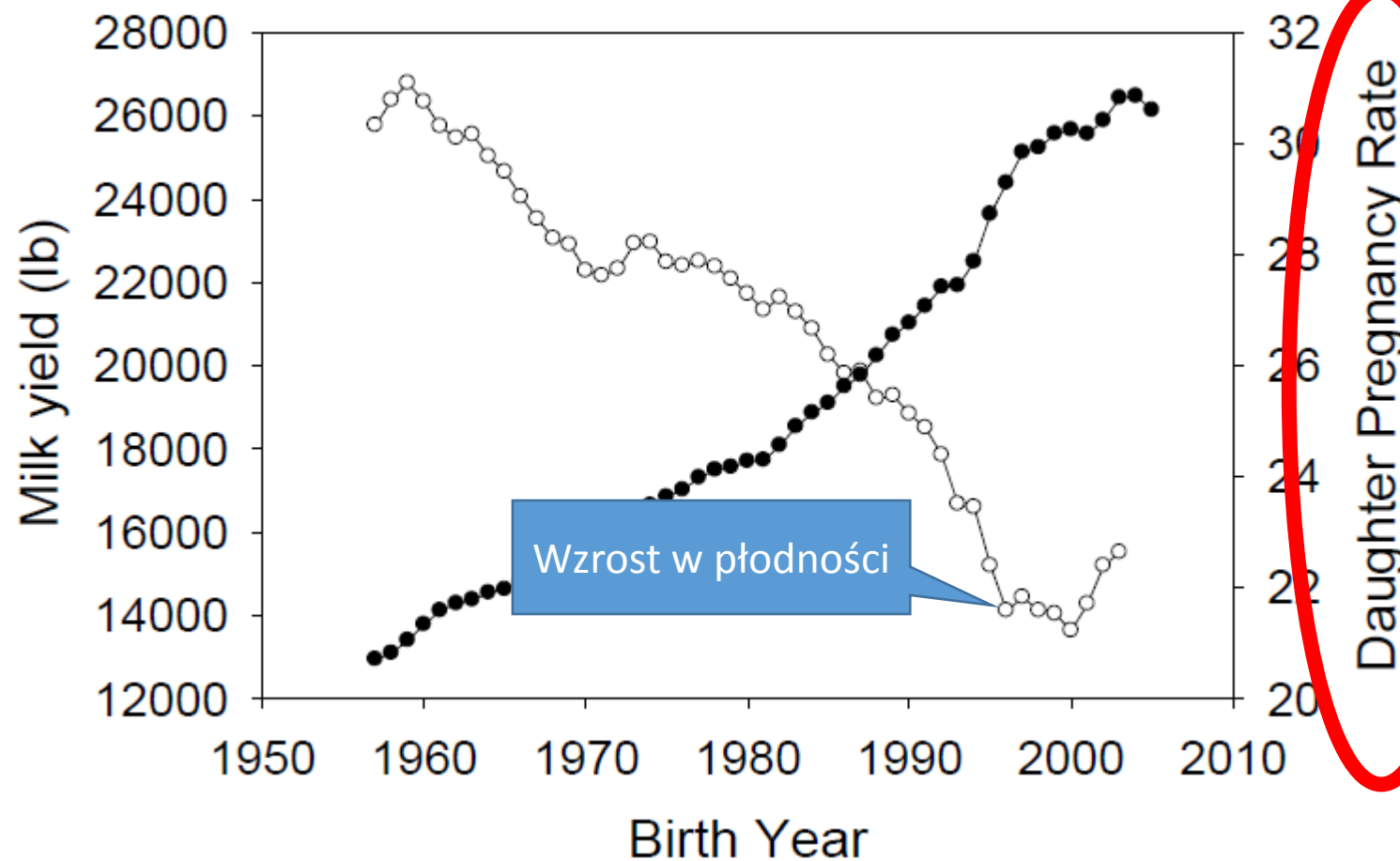

Dobowy wątrobowy przepływ krwi dla krowy dającej 40-litrów :

50.000 litrów

Płodność

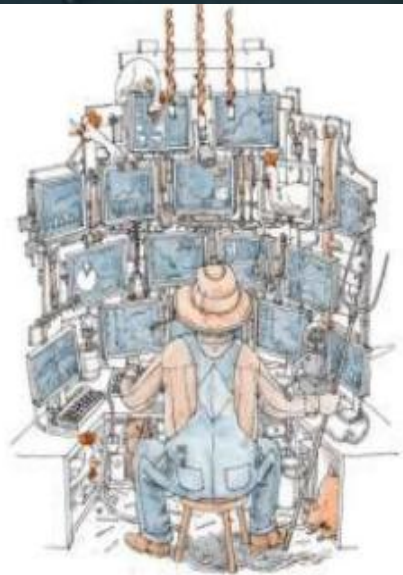

Zarządzanie płodnością w przyszłości

- Zwiększone wykorzystanie testów oborowych dla krów (zautomatyzowane??)
- Zwiększenie zastosowania sprzętu automatycznego (mierniki aktywności, monitoring zdrowia, ...)
- Genetyka: genomika w selekcji zwierząt, które są w stanie połączyć wysoką wydajność z dobrą płodnością
- Mądre wykorzystanie dostępnych danych Big data
- Dalsza optymalizacja żywienia i postępowania w okresie przejściowym
- Innowacyjne metody leczenia: probiotyki, szczepienia, terapia fagowa
- Mądre i dobrze uzasadnione stosowanie hormonów/protokołów leczenia
- Ekonomia inseminowania zwierząt w późniejszym okresie laktacji ?

Dziękuję

